

1. Presentasjon

1.1 Innledning

Et selskaps finansregnskap har historisk vært den viktigste kommunikasjonskanalen selskapet har hatt med aksjemarkedet. Med den digitale utviklingen blir tilgangen til informasjon stadig enklere. Sammen med løpende rapportering gjennom kvartalsregnskap, børsmeldinger og annen kommunikasjon til markedet, har dette resultert i at deler av informasjonen i årsregnskapet er kjent for regnskapsbrukerne før årsregnskapet publiseres. Dermed kan man stille spørsmål ved om finansregnskapet mister sin relevans. Det har blitt hevdet fra enkelte analytikere at årsregnskapene fremstår som en markedsføringsbrosjyre for selskaper og deres ledelse. Videre hevdes det at den nyttige informasjonen er vanskelig tilgjengelig, selv for erfarne regnskapsbrukere.

Det er for tiden stort fokus på hvordan man skal oppnå bedre kommunikasjon av finansiell informasjon. IFRS-standardene har omfattende og detaljerte krav til hvilke noteopplysninger som skal gis, og et ønske om å etterleve standardene har medført at mange selskap gir omfattende og komplekse noteopplysninger. Det kan virke som flere regnskapsavleggere ikke anvender åpningen IAS 1.31 gir til å unnlate å gi informasjon som ikke er vesentlig. Det er dermed en risiko for at viktig informasjon ikke når ut til brukeren av regnskapet fordi den forsvinner i omfattende noteinformasjon som er generell eller ikke vesentlig.

Med de stadig økende kravene til annen selskapsrapportering, som bærekraftsrapportering, blir betydningen av effektiv finansiell rapportering, herunder konsistens mellom den finansielle og den ikke-finansielle rapporteringen, større, og også mer krevende. Ikke-finansiell rapportering, og samspillet mellom ulike selskapsrapporter, adresseres imidlertid ikke i denne artikkelen.

I denne artikkelen gjennomgås krav i IAS 1 og IAS 8 om presentasjon i finansregnskapet og det gis en del praktiske tips¹. Særnorske krav til IFRS-rapporterende selskaper kommenteres også.

---

¹ IASB er i skrivende stund i slutfasen i et prosjekt som har som formål å innføre relativt omfattende endringer i gjeldende IAS 1, først og fremst rettet mot resultatoppstillingen, men også endringer som gjelder kontantstrømpoppstillingen og noter kan forventes (ofte omtalt som «the Primary Financial Statements Project»). Denne artikkelen omhandler gjeldende IFRS, og forventede endringer kommenteres derfor ikke.

1.2 Generelt om finansregnskapet

1.2.1 Et fullstendig finansregnskap

Et fullstendig finansregnskap består av (IAS 1.10)²:

1. Balansen ved slutten av perioden
2. Resultatregnskap og OCI for perioden
3. Oppstilling over endringer i egenkapital for perioden
4. Kontantstrømpoppstilling
5. Noter, inkludert regnskapsprinsipper og annen forklarende informasjon

Vi bruker begrepet *regnskapsoppstillingene* som samlebegrep for balansen, resultatregnskapet, OCI, oppstillingen over endring i egenkapitalen og kontantstrømpoppstillingen. *OCI* er en forkortelse for det engelske begrepet «other comprehensive income». Den engelske forkortelsen er mye brukt i norsk regnskapsterminologi og anvendes også i denne boken. Begrepet er nærmere forklart i kapittel 1.3.1 om regnskapsoppstillingene.

Regnskapsoppstillingene og notene i listen over dekker i utgangspunktet bare én periode, men IAS 1.10(ea) krever også sammenligningsinformasjon. Det skal gis sammenligningsinformasjon for minst én periode (foregående periode) (IAS 1.38A), men det er anledning å gi sammenligningsinformasjon for flere perioder (IAS 1.38C–D). Det skal gis beskrivende tilleggsinformasjon fra tidligere perioder dersom den er relevant for å forstå inneværende periode (IAS 1.38B). Det er også krav om en balanseoppstilling ved begynnelsen av den foregående perioden når selskap anvender et regnskapsprinsipp med tilbakevirkende kraft, foretar en omarbeiding («restatement») av poster i sitt finansregnskap med tilbakevirkende kraft (feilretting) og når selskapet omklassifiserer poster, og disse endringene har vesentlig balanseeffekt (IAS 1.40A).

1.2.2 Vesentlighet og ikke-relevant informasjon

Ved utarbeidelse av finansregnskapet må man ta stilling til hva som er vesentlige opplysninger. Eksempelvis skal hver vesentlig klasse av ensartede poster presenteres separat. Poster av forskjellig art eller med forskjellig funksjon skal presenteres separat med mindre de er uvesentlige (IAS 1.29). En post som ikke er vesentlig nok

² I den norske oversettelsen av IAS 1 (Uoffisiell oversettelse av Kommissjonsforordning (EF) nr. 1278/2008) brukes begrepene *balanseoppstilling*, *oppstilling over totalresultat* og *oppstilling over kontantstrømmer* i beskrivelse av bestanddelene i 1, 2 og 4 i listen ovenfor. I praksis brukes fortsatt begrepene i listen ovenfor, og disse begrepene anvendes i denne boken.

til å bli spesifisert som en egen post i regnskapsoppstillingene, kan være tilstrekkelig vesentlig for å bli presentert separat i notene. Vesentlighet er en dynamisk størrelse som må vurderes ut fra både kvantitative og kvalitative forhold i hvert enkelt tilfelle.

IAS 1.7 definerer begrepet vesentlig slik:

Opplysningene er vesentlige dersom utelatelser, feilaktige opplysninger eller tilsløring av opplysninger med rimelighet kan forventes å påvirke beslutninger som primærbrukere av finansregnskap til allmenn bruk treffer på grunnlag av finansregnskapet, som inneholder finansielle opplysninger om et bestemt rapporterende foretak.

De forskjellige IFRS-standardene inneholder omfattende krav til tilleggsopplysninger. Konsekvensen av en rigid anvendelse uten gode vesentlighetsvurderinger er omfattende og uoversiktlige regnskaper. Et minimumskrav i en standard trenger ikke oppfylles dersom oppfyllelse av kravet resulterer i informasjon som ikke er vesentlig for regnskapet (IAS 1.31).

I praksis er det flere grunner til at uvesentlig informasjon gis i praksis. Én er at enkelte ikke er oppmerksom på samspillet mellom minimumskravene i de enkelte standardene og IAS 1.31. En annen er at en slavisk tilnærming til minimumskravene sparer selskaper for arbeidet med å gjennomføre en vesentlighetsvurdering, noe som blant annet kan lette prosessen med å utarbeide årsregnskap og unngå eventuelle vanskelige diskusjoner med revisor. Uansett hva årsaken er – ulempen ved at uvesentlig informasjon gis i regnskapet er reell. Dersom selskapene er seg bevisst primærformålet med regnskapet, nemlig å tilrettelegge for gode investorbeslutninger, er det liten tvil om at en mer kritisk gjennomgang av den informasjonen som inntas i regnskapene vil være formålstjenlig.

For å adressere blant annet dette problemet har IASB i en årrekke arbeidet med et prosjekt om «bedre kommunikasjon», herunder det såkalte «opplysningsinitiativet». En rekke endringer i ulike standarder er de siste årene vedtatt som en konsekvens av dette prosjektet og enkelte initiativer er fortsatt pågående. Praksisuttalelsen³ om vesentlighetsvurderinger (2017) som gir veiledning i hvordan selskapet kan gjøre gode vesentlighetsvurderinger med primærbrukernes informasjonsbehov som vurderingsgrunnlag var en del av kommunikasjonsprosjektet. Forventningen er at gode vesentlighetsvurderinger vil medføre mer selskaps-spesifikk og relevant informasjon i regnskapene.

Praksisuttalelsen angir følgende steg i en vesentlighetsvurdering:

---

3 IFRS Practice Statement 2: Making Materiality Judgements (PS).

1. Identifisere informasjon om transaksjoner og poster som potensielt kan være vesentlig
2. Vurdere vesentlighet ved hjelp av både kvantitative og kvalitative faktorer
3. Strukturere vesentlig informasjon på en måte som gjør den tilgjengelig
4. Vurdere regnskapet som helhet – kommer den vesentlige informasjonen frem på en konsis og tydelig måte?

Med firestegsmodellen som bakteppe illustrerer praksisuttalelsen hvordan gode vesentlighetsvurderinger kan gjøres vedrørende; 1) informasjon om tidligere perioder (sammenligningsinformasjon), 2) feilretting, 3) lånevilkår («covenants»), og 4) delårsregnskap. IASB klargjør at tidligere perioders informasjon kun skal gjengis dersom den er relevant for å forstå utviklingen i inneværende periode. Det illustreres også hvordan uvesentlige feil i tidligere perioder kan være vesentlige i inneværende periode, og derfor kan medføre krav om retting.

Proessen med å identifisere og fjerne ikke-relevant informasjon fra regnskapet bør ikke utsettes til årsoppgjøret. Da er det ofte andre aktiviteter som må prioriteres slik at man ikke får tilstrekkelig tid for en god vurdering av hvilken informasjon som er vesentlig og hvilken som er uvesentlig og derfor kan fjernes fra finansregnskapet.

Teoriksempel 1.1: Vesentlighetsvurdering av informasjon om lånevilkår

Et selskap har hatt kraftig vekst de siste 5 årene, og har den siste tiden hatt problemer med likviditeten. Selskapet har derfor tatt opp et langsiktig lån i inneværende periode. Det er knyttet lånevilkår til lånet som innebærer at selskapet må holde gjeldsgraden (forholdet mellom gjeld og egenkapital) under et definert nivå. Gjeldsgraden skal måles ved utløpet av hver rapporteringsperiode, og beregningen skal gjøres basert på gjeld og egenkapital oppgitt i selskapets finansregnskap avlagt etter IFRS. Dersom selskapet bryter lånevilkårene kan långiver kreve hele lånet tilbakebetalt umiddelbart. Det er ikke påkrevd etter lokale lover eller forskrifter å opplyse om lånevilkårene i selskapets finansregnskap.

IFRS 7.31 krever at selskapet gir opplysninger som gjør det mulig for brukere av finansregnskapet å vurdere arten og omfanget av risiko ved finansielle instrumenter som selskapet er eksponert for ved slutten av rapporteringsperioden.

Fra og med 2024 ble det innført et krav i IAS 1 (76ZA) om at selskaper i enkelte tilfeller skal gi opplysninger om risikoen for at de må betale tilbake lånet i løpet av 12 måneder som følge av brudd i lånevilkårene.

Ved utarbeidelse av regnskapet vurderer selskapet hvorvidt informasjon om lånevilkårene og innholdet i disse er vesentlig informasjon. I denne vurderingen vektlegger selskapet både potensielle konsekvenser ved brudd, og sannsynligheten for brudd.

Hensyntatt selskapets likviditetsproblemer den senere tiden konkluderer selskapet med at forsert tilbakebetaling av lånet som følge av eventuelt brudd på lånevilkårene, vil påvirke selskapets finansielle stilling og kontantstrømmer på en måte som det er rimelig å anta kan påvirke brukerne av finansregnskapets beslutninger.

Selskapet vurderer også sannsynligheten for brudd på lånevilkårene.

Scenario 1: Utlåner definerer lånevilkårene med utgangspunkt i selskapets prognoser for de tre påfølgende årene, og aksepterer avvik fra denne på 10 %.

I dette scenarioet vurderer selskapet at til tross for at de har en historikk med å treffe på sine prognoser, så er sannsynligheten for å bryte lånevilkårene høyere enn *svært usannsynlig*. Informasjon om lånevilkårene blir derfor vurdert som vesentlig og blir inkludert i selskapets finansregnskap.

Scenario 2: Utlåner definerer lånevilkårene med utgangspunkt i selskapets prognoser for de tre påfølgende årene, og aksepterer avvik fra denne på 200 %.

I dette scenarioet, basert på størrelsen av akseptert avvik og selskapets historikk med å møte sine prognoser, vurderer selskapet at det er svært usannsynlig at de kommer til å bryte lånevilkårene. Selv om et eventuelt brudd med lånevilkårene vil påvirke selskapets finansielle posisjon og kontantstrømmer på en måte som det er rimelig å anta kan påvirke brukerne av finansregnskapets beslutninger, konkluderer selskapet at informasjon om lånevilkårene ikke er vesentlig.

Kilde: IFRS Practice Statement 2, eksempel P.

1.3 Regnskapsoppstillingene

I dette kapitlet omtales resultatregnskapet (inklusive OCI), balansen og oppstillingen over endring i egenkapital. Kontantstrømoppstillingen er omtalt i egen artikkel.

1.3.1 Resultatregnskapet

Oppstillingsplanen for resultatregnskap i den norske regnskapsloven er en spesifikasjon av *årsresultatet*. Dette resultatbegrepet er i IFRS benevnt «profit or loss» («resultat» i henhold til norsk oversettelse). Oppstillingsplanen for resultat etter IFRS inneholder også resultatbegrepet «comprehensive income» som er oversatt til *totalresultat* på norsk. Totalresultatet tar utgangspunkt i periodens resultat (årsresultatet eller delårsresultatet) og legger til eller trekker fra OCI. OCI er andre inntekter og kostnader som ikke blir innregnet i periodens resultat. Oppstillingsplanen for resultat i den norske regnskapsloven stopper på årsresultatet og inneholder ikke OCI og totalresultat. I god regnskapsskikk blir flere av OCI-postene ført direkte mot egenkapitalen.

OCI er en forkortelse for «other comprehensive income». Det finnes flere oversettelser av OCI, for eksempel *andre inntekter og kostnader*, *andre resultatposter* og *øvrige resultatelementer*. I NOU 2015:10 (side 54) foreslo regnskapslovutvalget at de norske oversettelsene av «comprehensive income» og «other comprehensive income» burde endres til *utvidet resultat* og *poster i utvidet resultat*. Forslaget er ikke blitt tatt til følge. Den engelske forkortelsen *OCI* er allerede godt innarbeidet i norsk regnskapsterminologi, og vi anvender derfor forkortelsen i denne boken. Eksemplene som illustrerer praksis kan bruke andre begrep enn OCI.

I samsvar med IAS 1.10A kan selskaper vise bestanddelene i totalresultatet i én eller to oppstillinger. Selskap som velger å bruke to oppstillinger, skal først vise et resultatregnskap som viser periodens resultat for så å vise en oppstilling som viser totalresultatet. Denne siste oppstillingen starter da med periodens resultat og

spesifiserer så OCI-poster som inngår i totalresultatet. Flere børsnoterte selskaper presenterer periodens resultat i to oppstillinger, se *eksempel fra praksis* nedenfor.

Praksiseksempel 1.1 Separate resultatoppstillinger

Yara viser sitt resultat for 2022 i to separate oppstillinger som vist nedenfor. Første oppstilling representerer resultatregnskapet som viser årets resultat. Andre oppstilling viser totalresultatet.

Konsolidert resultatregnskap

USD millioner	Noter	2022	2021
Driftsinntekter fra kontrakter med kunder	2.1, 2.3	23 902	16 617
Andre inntekter og gevinst/(tap) fra råvarederivater	2.2	150	(9)
Driftsinntekter og annen inntekt		24 051	16 607
Råvarer, energi- og fraktkostnader	2.4	(18 078)	(12 803)
Beholdningsendring egen produksjon		725	668
Lønn og lønnsavhengige kostnader	2.5	(1 284)	(1 270)
Avskrivning og amortisering	4.1, 4.2, 4.5	(964)	(984)
Nedskrivning	4.7	(35)	(666)
Forventet og realisert tap på kundefordringer	3.2	(14)	(6)
Andre driftskostnader	2.6	(575)	(479)
Driftskostnader		(20 224)	(15 540)
Driftsresultat		3 827	1 068
Andel resultat fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	4.3	25	23
Renteinntekter og andre finansinntekter	2.7	108	64
Valutaomregningstap	2.7, 6.1	(61)	(251)
Rentekostnader og andre finansielle poster	2.7	(260)	(164)
Resultat før skatt		3 639	739
Skattekostnad	2.8	(857)	(355)
Årets resultat		2 782	384

USD millioner, untatt aksjeinformasjon	Noter	2022	2021
Henførbart til			
Aksjonærer i Yara International ASA		2 777	449
Ikke-kontrollerende eierinteresser	5.2	5	(65)
Årets resultat		2 782	384
Resultat per aksje		10,90	1,75
Utvannet resultat per aksje ¹⁾		10,90	1,75
Vektet gjennomsnittlig antall utestående aksjer ²⁾	5.1	254 725 627	256 789 744

¹⁾ Yara har for tiden ikke aksjebasert avlønning med utvanningseffekt på resultat per aksje.

²⁾ Vektet gjennomsnittlig antall utestående aksjer ble redusert i første kvartal 2021 på grunn av tilbakekjøp av aksjer.

Konsolidert oppstilling av resultatregnskap

USD millioner	Noter	2022	2021
Årets resultat		2 782	384
Øvrige resultatelementer som kan bli reklassifisert til resultatregnskapet i senere perioder (netto etter skatt)			
Omregningsdifferanser		(199)	(132)
Sikring av nettoinvesteringer	2.8, 6.2	(70)	(21)
Netto øvrige resultatelementer som kan bli reklassifisert til resultatregnskapet i senere perioder, netto etter skatt		(269)	(154)
Øvrige resultatelementer som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet i senere perioder (netto etter skatt)			
Omregningsdifferanser ¹⁾		(134)	(45)
Netto gevinst/(tap) på egenkapitalinstrumenter omregnet til virkelig verdi over øvrige resultatelementer	6.3	13	4
Aktuarmessig gevinst/(tap) på ytelsesbaserte pensjonsordninger	2.8, 5.4	140	170
Netto øvrige resultatelementer som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet i senere perioder, netto etter skatt		19	129
Justeringer knyttet til reklassifisering i perioden		9	-
Øvrige resultatelementer, netto etter skatt		(242)	(25)
Totalresultat, netto etter skatt		2 540	359
Totalresultat henførbart til			
Aksjonærer i Yara International ASA		2 538	425
Ikke-kontrollerende eierinteresser	5.2	2	(66)
Sum		2 540	359

¹⁾ Omregningsdifferanser som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet, er knyttet til konsernselskaper med funksjonell valuta NOK, siden disse ikke er klassifisert som «utenlandsk virksomhet» for Yara International ASA

Kilde: Yara International ASA, Årsrapport 2022, side 138-139.

Enkelte poster i OCI kan bli resirkulert⁴ i senere perioder, mens andre poster i OCI aldri vil bli resirkulert.

⁴ Begrepet «reclassified» i IAS 1 oversettes på flere måter, for eksempel *reklassifisert*, *omklassifisert* og *resirkulert*. I den offisielle norske oversettelsen brukes omklassifisert. Vi bruker begrepet *resirkulert* i denne boken. Noen av eksemplene som illustrerer praksis bruker andre begreper.

Teorieksempel 1.2: Resirkulering

Selskap A etablerer i år 1 en kontantstrømsikring. Verdiendringen på sikringsinstrumentet er effektiv sikring og føres over OCI i år 1. I år 2 resultatføres sikringsobjektet og sikringseffekten som ble ført over OCI i år 1, blir i år 2 resirkulert over OCI og blir samtidig ført i periodens resultat (IFRS 9.6.5.11).

OCI i totalresultatet skal skilles i grupper av OCI som henholdsvis kan resirkuleres og ikke kan resirkuleres (IAS 1.82A), se *praksiseksempel* ovenfor. Tabell 1.1 viser poster som inngår i OCI og hvorvidt de skal resirkuleres eller ikke.

Tabell 1.1 Poster som ifølge IAS 1.7 skal inkluderes i OCI. Tabellen viser også hvorvidt dette er poster som skal resirkuleres eller ikke.

Resirkuleres ikke over resultatet
Endringer i verdireguleringsreserven (IAS 16 og IAS 38)
Aktuarmessige gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger (IAS 19)
Gevinst og tap på investeringer i egenkapitalinstrumenter øremerket til virkelig verdi med verdiendringer over OCI i samsvar med (IFRS 9.5.7.5)
Gevinst og tap på sikringsinstrumenter som sikrer gevinst og tap på egenkapitalinstrumenter målt til virkelig verdi over OCI i samsvar med IFRS 9.5.7.5 (se IFRS 9.6.5.8(b))
Endringer i virkelig verdi som skyldes egen kredittrisiko ført over OCI i tråd med IFRS 9.5.7.7 når virkelig-verdi-oppsjon er benyttet for finansielle forpliktelser
Resirkuleres over resultatet
Gevinster og tap som oppstår av omregning av finansregnskapet til en utenlandsk virksomhet (IAS 21)
Gevinst og tap på finansielle eiendeler målt til virkelig verdi med verdiendring over OCI i samsvar med IFRS 9.4.1.2A (IFRS 9)
Den effektive delen av gevinster og tap ført til sikringsreserven ved kontantstrømsikring i tråd med IFRS 9.6.5.11(a) (IFRS 9)
Verdiendring på komponenter av sikringsinstrumenter som er ekskludert fra sikringsforholdet (tidsverdien på en opsjon, renteelementet i en forwardkontrakt eller «basisspreads» i valutabytteavtaler) som er ført over OCI i tråd med «cost of hedging» (IFRS 9.6.5.15 og 9.6.5.16)

I tillegg til de postene som fremkommer av tabellen genererer også IFRS 17 (aktuell for selskaper med forsikringskontrakter) enkelte OCI-poster (IAS 1.7 i) og j)). Disse postene er imidlertid sammensatt av ulike elementer som kan behandles ulikt og IFRS 17 gir også enkelte valgmuligheter sånn at plassering av disse postene i kategoriene «Resirkuleres ikke over resultatet» og «resirkuleres over resultatet» ikke lar seg gjøre.

Praksiseksempel 1.2 Bruttopresentasjon

Selskapene skal vise resirkulerte poster i resultatoppstillingen eller i note (IAS 1.94). Tilsvarende skal selskapene vise skatt på OCI-poster, inklusive resirkulerte poster, i resultatoppstillingen eller i note. Telenor viser både skatt og resirkulerte poster i oppstillingen over totalresultat.

Beløp i millioner kroner	Note	2022	2021
Resultat etter skatt		47 578	4 592
Øvrige resultatelementer			
Omregningsdifferanser på nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter	28	1 806	(3 514)
Beløp reklassifisert fra øvrige resultatelementer til resultatet ved avgang	28	370	-
Netto gevinst (tap) på sikring av nettoinvesteringer	28, 31	(1 402)	2 447
Inntektsskatt på sikring av nettoinvesteringer		308	(538)
Beløp reklassifisert fra øvrige resultatelementer til resultatet ved avgang	28	233	-

Kilde: Telenor ASA, Årsrapport 2022, utdrag fra Oppstilling av totalresultat.

Driftsresultat

Dersom et selskap velger å presentere et driftsresultat, må det vurdere om det i note skal redegjøres for hva driftsresultatet omfatter. En slik note er en naturlig konsekvens av at IFRS i utgangspunktet ikke har definert driftsresultatbegrepet og derfor vil det normalt være relevant å gi informasjon om hvordan selskapet skiller mellom driftsrelaterte og andre poster. Dette er særlig viktig gitt at fra et brukerståsted har driftsresultatet ofte en sentral rolle i verdsettelsesøymed.

IASB gir noe veiledning til de selskapene som velger å vise et driftsresultat (IAS 1.BC56). IASB legger til grunn at driftsresultatet bare skal inneholde poster som er operasjonelle av natur og som normalt vil bli oppfattet å være driftsrelatert. IASB forutsetter videre at dersom et driftsresultat presenteres, skal alle driftsrelaterte poster inkluderes. Bransjepraksis er i henhold til IASB ikke en tilstrekkelig begrunnelse for å se bort fra disse overordnede begrensningene og kravene. IASB gir enkelte eksempler: Varelagernedskrivninger, restruktureringsavsetninger og flyttekostnader kan ikke holdes utenfor driftsresultatet. Denne vurderingen gjelder uavhengig av om slike forhold oppstår sjelden eller med ujevne mellomrom, og uavhengig av vesentlighet. IASB presiserer videre at det ikke er tillatt å holde resultatposter utenfor et eventuelt driftsresultat bare fordi de ikke påvirker kontantstrømmene. Avskrivninger og nedskrivninger kan derfor ikke holdes utenfor driftsresultatet.

Praksiseksempel 1.3 Presentasjon av driftsresultat

I dette eksemplet vises driftsresultat både før og etter virkelig-verdi-justeringer, henholdsvis *Driftsresultat før verdijusteringer knyttet til biologiske eiendeler* og *Driftsresultat*.

Resultatregnskap

Alle tall i NOK 1 000 (periode 1.1-31.12)

LERØY SEAFOOD GROUP (KONSERN)	Noter	2022	2021
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Driftsinntekter	5/25	26 645 877	23 073 280
Andre gevinster og tap	5	6 380	62 814
Varekjøp	25	16 064 207	12 836 975
Beholdningsendring biologiske eiendeler til selvkost, råvarer og ferdigvarer	12	-1 656 202	-94 868
Lønn og andre personalkostnader	16/22	3 815 833	3 473 829
Andre driftskostnader	22/27	3 907 502	3 142 642
Driftsresultat før avskrivninger og verdijusteringer knyttet til biologiske eiendeler		4 520 918	3 777 516
Avskrivninger på immaterielle eiendeler	7	33 559	32 914
Avskrivninger på bruksretteieendeler	8	550 056	505 694
Avskrivninger på varige driftsmidler	9	742 424	713 726
Nedskrivninger	7	0	6 400
Driftsresultat før verdijusteringer knyttet til biologiske eiendeler		3 194 879	2 518 783
Verdijusteringer knyttet til biologiske eiendeler	11	1 088 166	1 085 304
Driftsresultat		4 283 045	3 604 087
TILKNYTTET VIRKSOMHET OG NETTO FINANS			
Inntekter fra felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper	5/10	65 675	121 502
Netto finansposter	23	-281 769	-193 924
Resultat før skattekostnad		4 066 951	3 531 665
Sum skattekostnad	17	-901 829	-750 569
ÅRSRESULTAT		3 165 122	2 781 096
Herav kontrollerende eierinteressers andel		2 906 781	2 632 371
Herav ikke-kontrollerende eierinteressers andel		258 341	148 725
Resultat per aksje	19	4,88	4,42
Utvannet resultat per aksje	19	4,88	4,42

Kilde: Lerøy Seafood Group ASA, Årsrapport 2022, utdrag fra Resultatregnskap Konsern.

Vesentlige poster

Når resultatet inneholder spesielle poster skal man vise disse på egne linjer når det er relevant for å forstå selskapets resultat (IAS 1.85).

Inntekter og kostnader som er vesentlige skal opplyses om særskilt, enten i resultatoppstillingen eller i note, så som for eksempel nedskrivninger, restrukturingsavsetninger, salgsgevinster og tvisteoppgjør (IAS 1.97–98). Enkelte selskaper presenterer driftsresultat før og etter andre poster som disse, eventuelt at de utenfor regnskapet presenterer det de omtaler som *justert* driftsresultat før andre poster. I førstnevnte tilfelle er det sentralt at en vurderer hvordan en slik praksis harmonerer med en artsinndelt resultatoppstilling (IAS 1.99, IAS 1.102), ettersom de særskilt presenterte postene i noen tilfeller inneholder flere arter, for eksempel lønn og eksterne utgifter. I sistnevnte tilfelle må krav til presentasjon av alternative resultatmål utenfor regnskapet etterleves (jf. ESMA's retningslinjer for alternative resultatmål, som er nærmere omtalt i kapittel 1.4.5). Benevnelsen som brukes for å identifisere andre vesentlige poster må være representativ. For eksempel vil ofte benevnelsene *spesielle* eller *eksepsjonelle* være misvisende, ettersom nedskrivninger, restruktureringer, avhendelser og tvister for de fleste selskaper ikke er hverken spesielle eller eksepsjonelle. Det er uansett ikke tillatt å presentere inntekts- eller kostnadsposter som *ekstraordinære* (IAS 1.87).

Praksiseksempel 1.4 Driftsresultat før og etter andre poster

I dette eksemplet vises driftsresultat både før og etter nedskrivninger, henholdsvis *Driftsresultat før nedskrivninger* og *Driftsresultat før skatt*.

Resultatregnskap

Morbank		Konsern			
2021	2022	(tall i mill kroner)	Note	2022	2021
3 880	6 051	Renteinntekter effektiv renters metode	18	8 459	5 474
335	913	Andre renteinntekter	18	940	344
1 198	3 111	Rentekostnader	18	4 883	1 817
3 017	3 853	Netto renteinntekter		4 516	4 001
1 019	1 132	Provisjonsinntekter	19	1 836	1 801
91	87	Provisjonskostnader	19	87	90
12	24	Andre driftsinntekter	19	21	6
940	1 070	Netto provisjons- og andre inntekter		1 770	1 717
30	53	Utbytte		70	30
1 106	1 055	Inntekter fra eierinteresser	38	453	676
292	-40	Netto inntekter/tap fra finansielle instrumenter	20	233	320
1 428	1 069	Netto inntekter fra finansielle investeringer		756	1 026
5 385	5 991	Sum netto inntekter		7 042	6 744
1 182	1 234	Personalkostnader	21	1 788	1 722
635	692	Andre driftskostnader	22	865	817
142	137	Av- og nedskrivninger driftsmidler og immaterielle eiendeler	29,30,31	173	175
1 960	2 064	Sum driftskostnader		2 825	2 714
3 425	3 927	Driftsresultat før nedskrivninger		4 216	4 030
193	4	Nedskrivninger på utlån og finansielle forpliktelser	10	5	192
3 232	3 923	Driftsresultat før skatt		4 211	3 838
468	670	Skattekostnad	24	834	682
2 764	3 253	Resultat etter skatt		3 378	3 156
2 698	3 168	Aksjonærenes andel av resultatet		3 293	3 089
67	85	Hybridkapitaleiernes andel av resultatet		85	67
2 764	3 253	Resultat etter skatt		3 378	3 156

Kilde: SpareBank 1 SR Bank årsrapport 2022, s. 82

1.3.2 Balansen

Eiendeler skal i balansen presenteres enten som omløpsmidler eller som anleggsmidler. Tilsvarende skal forpliktelser presenteres enten som kortsiktig eller som langsiktig. Unntaket er en presentasjon basert på likviditet når dette gir informasjon som er pålitelig og mer relevant (se nedenfor om finansinstitusjoner) (IAS 1.60). Skillet mellom omløpsmidler og anleggsmidler, samt kortsiktige og langsiktige forpliktelser, er viktig for å forstå selskapets finansielle stilling, økonomiske status og risiko. Har for eksempel et selskap mer kortsiktig gjeld enn omløpsmidler, kan dette være et signal på likviditetsutfordringer.

Tabell 1.2 oppsummerer de tilfeller hvor eiendeler skal presenteres som omløpsmidler, og de tilfeller hvor forpliktelser skal presenteres som kortsiktige. Alle andre eiendeler presenteres som anleggsmidler, og alle andre forpliktelser presenteres som langsiktige.

Tabell 1.2 Oversikt over når eiendeler skal klassifiseres som omløpsmidler (IAS 1.66) og når forpliktelser skal klassifiseres som kortsiktige (IAS 1.69). Alle andre eiendeler og forpliktelser skal klassifiseres som henholdsvis anleggsmidler og langsiktige forpliktelser⁵.

	Eiendeler klassifiseres som omløpsmidler når:	Forpliktelser presenteres som kortsiktige når:
Del av ordinær driftssyklus	Selskapet forventer å realisere eiendelen eller har til hensikt å selge eller forbruke den i selskapets ordinære driftssyklus.	Den forventes å bli gjort opp i selskapets ordinære driftssyklus.
Holdt for omsetning	Selskapet primært holder eiendelen for omsetning.	Selskapet primært holder forpliktelsen for omsetning.
< 12 måneder	Selskapet forventer å realisere eiendelen innen tolv måneder etter rapporteringsperioden.	Forpliktelsen forfaller til oppgjør innen tolv måneder etter rapporteringsperioden.
Kontanter eller kontantekvivalenter	Eiendeler er i form av kontanter eller en kontantekvivalent (som definert i IAS 7), med mindre eiendelen er underlagt en begrensning som gjør at den ikke kan realiseres eller benyttes til å gjøre opp en forpliktelse før tolv måneder etter rapporteringsperioden.	

⁵ Fra og med 2024 er kravet for klassifisering av gjeld endret ved at rett til utsatt oppgjør ikke lenger trenger å være ubetinget og unntaket for oppgjør i aksjer er justert sånn at det gjelder kun hvis den innebygde långiveropsjonen regnskapsmessig skilles ut og kvalifiserer som egenkapitalinstrument.

	Eiendeler klassifiseres som omløpsmidler når:	Forpliktelser presenteres som kortsiktige når:
Forpliktelser hvor selskapet ikke har en ubetinget rett til å utsette oppgjøret		Selskapet ikke har en ubetinget rett til å utsette oppgjøret av forpliktelsen i minst tolv måneder etter rapporteringsperioden (se IAS 1.73). Vilkår for forpliktelsen, som etter motpartens valg kan føre til at den gjøres opp ved utstedelse av egenkapitalinstrumenter, påvirker ikke forpliktelsens klassifisering.

IAS 1 regulerer hvilke linjer som skal vises i balansen, dersom beløpene er vesentlige (IAS 1.54):

- a. Eiendom, anlegg og utstyr
- b. Investerings eiendommer
- c. Immaterielle eiendeler
- d. Finansielle eiendeler (unntatt beløp som angitt i bokstav e), h) og i))
- da. Porteføljer av kontrakter omfattet av IFRS 17 som er eiendeler
- e. Investeringer som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden
- f. Biologiske eiendeler
- g. Varelager
- h. Kundefordringer og andre fordringer
- i. Kontanter og kontantekvivalenter
- j. Samlede eiendeler klassifisert som holdt for salg og eiendeler inkludert i avhendingsgrupper klassifisert som holdt for salg i samsvar med IFRS 5
- k. Leverandørgjeld og andre betalingsforpliktelser
- l. Avsetninger
- m. Finansielle forpliktelser (unntatt beløp som angis i bokstav k) og l))
- ma. Porteføljer av kontrakter omfattet av IFRS 17 som er forpliktelser
- n. Betalbar skatt
- o. Utsatt skatt og utsatt skattefordel
- p. Forpliktelser inkludert i avhendingsgrupper klassifisert som holdt for salg i samsvar med IFRS 5
- q. Ikke-kontrollerende eierinteresse presentert under egenkapital
- r. Selskapskapital og fond som kan henføres til morselskapets eiere

Det er ikke regulert i IAS 1 hvilken rekkefølge postene skal vises i. En vanlig løsning er å gruppere eiendeler og gjeld etter om de er langsiktige eller kortsiktige.

Praksiseksempel 1.5 Presentasjon av balansen

Et eksempel på en balanse som er gruppert i anleggs- og omløpsmidler, og langsiktige og kort-siktige forpliktelser.

(i millioner USD)	Note	31. desember	
		2022	2021
EIENDELER			
Varige driftsmidler	<u>12</u>	56.498	62.075
Immaterielle eiendeler	<u>13</u>	5.158	6.452
Investeringer regnskapsført etter egenkapitalmetoden	<u>15</u>	2.758	2.686
Utsatt skattefordel	<u>11</u>	8.732	6.259
Pensjonsmidler	<u>22</u>	1.219	1.449
Finansielle derivater	<u>28</u>	691	1.265
Finansielle investeringer	<u>16</u>	2.733	3.346
Forskuddsbetalinger og finansielle fordringer	<u>16</u>	2.063	1.087
Sum anleggsmidler		79.851	84.618
Varelager			
Varelager	<u>17</u>	5.205	3.395
Kundefordringer og andre fordringer ¹⁾	<u>18</u>	22.452	17.927
Finansielle derivater	<u>28</u>	4.039	5.131
Finansielle investeringer	<u>16</u>	29.876	21.246
Betalingsmidler ²⁾	<u>19</u>	15.579	14.126
Sum omløpsmidler		77.152	61.826
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	<u>6</u>	1.018	676
Sum eiendeler		158.021	147.120
EGENKAPITAL OG GJELD			
Aksjonærs egenkapital		53.988	39.010
Ikke-kontrollerende eierinteresser		1	14
Sum egenkapital	<u>20</u>	53.989	39.024
Finansiell gjeld	<u>21</u>	24.141	27.404
Langsiktige leieavtaler	<u>25</u>	2.409	2.449
Utsatt skatt	<u>11</u>	11.996	14.037
Pensjonsforpliktelser	<u>22</u>	3.671	4.403
Avsetninger og annen gjeld	<u>23</u>	15.633	19.899
Finansielle derivater	<u>28</u>	2.376	767

(i millioner USD)	Note	31. desember	
		2022	2021
Sum langsiktig gjeld		60.226	68.959
Leverandørgjeld, annen kortsiktig gjeld og avsetninger	<u>24</u>	13.352	14.310
Betalbar skatt		17.655	13.119
Finansiell gjeld	<u>21</u>	4.359	5.273
Kortsiktige leieavtaler	<u>25</u>	1.258	1.113
Skyldig utbytte	<u>20</u>	2.808	582
Finansielle derivater	<u>28</u>	4.106	4.609
Sum kortsiktig gjeld		43.539	39.005
Forpliktelsler knyttet til eiendeler holdt for salg	<u>6</u>	268	132
Sum gjeld		104.032	108.096
Sum egenkapital og gjeld		158.021	147.120

Kilde: Equinor ASA, Årsrapport 2022, side 135.

Spesielt om finansinstitusjoner

Finansinstitusjoner har ikke det tradisjonelle varekretsløpet. Å presentere eiendeler basert på likviditet gir for denne typen selskap mer relevant informasjon (IAS 1.63).

Praksiseksempel 1.6 Balanse basert på likviditet

Et eksempel på balanse hvor gruppering av balanseposter er basert på likviditet.

Beløp i millioner kroner	Note	31.12.22	31.12.21
Eiendeler			
Kontanter og fordringer på sentralbanker		309 988	296 727
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		20 558	44 959
Utlån til kunder	K10, K11, K12	1 961 464	1 744 922
Sertifikater og obligasjoner		488 087	425 267
Aksjer	K32	33 350	35 297
Finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen	K35	138 259	138 747
Finansielle derivater	K16	185 687	135 400
Investerings eiendommer	K36	14 651	17 823
Investeringer etter egenkapitalmetoden	K37	19 257	19 549
Immaterielle eiendeler	K38	10 273	5 804
Utsatt skattefordel	K26	510	649
Varige driftsmidler	K39	21 254	21 430
Eiendeler holdt for salg		1 767	2 245
Andre eiendeler	K41	31 324	30 423
Sum eiendeler		3 236 431	2 919 244

Gjeld og egenkapital			
Gjeld til kredittinstitusjoner		177 298	149 611
Innskudd fra kunder	K42	1 396 630	1 247 719
Finansielle derivater	K16	190 142	114 348
Verdipapirgjeld	K43	737 886	702 759
Forsikringsforpliktelser, kunder bærer risikoen	K18, K35	138 259	138 747
Forpliktelser til livsforsikringstakere	K18	191 059	199 379
Betalbar skatt	K26	4 057	3 054
Utsatt skatt	K26	5 136	1 571
Annen gjeld	K46	34 200	39 718
Forpliktelser holdt for salg		541	896
Avsetninger		977	1 642
Pensjonsforpliktelser	K25	4 657	5 073
Etterstilte seniorobligasjoner	K44	59 702	37 769
Ansvarlig lånekapital	K45	36 788	33 047
Sum gjeld		2 977 332	2 675 332
Hybridkapital		16 089	16 974
Minoritetsinteresser		227	266
Aksjekapital		19 378	19 379
Overkurs		18 733	18 733
Annen egenkapital		204 672	188 559
Sum egenkapital	K47	259 098	243 912
Sum gjeld og egenkapital		3 236 431	2 919 244

Kilde: DNB Bank ASA, Årsrapport 2022, side 189.

Lånevilkår

I låneavtaler kan det være lånevilkår som skal sikre kreditors interesser. En mulig konsekvens av å bryte et lånevilkår er at hele lånet forfaller til betaling umiddelbart. Dersom man er i brudd med ett eller flere lånevilkår ved slutten av rapporteringsperioden, med den konsekvens at lånet forfaller til betaling, skal hele lånet presenteres som kortsiktig. Dette gjelder selv om långiveren etter utløpet av rapporteringsperioden, men før finansregnskapet godkjennes for offentliggjøring, har forpliktet seg til ikke å kreve betaling selv om vilkårene er brutt (IAS 1.74). Men om et slikt brudd skjer før rapporteringsperiodens slutt og långiver ved utløpet av rapporteringsperioden har gitt selskapet henstand på minst tolv måneder fra balansedagen, skal lånet ikke omklassifiseres til kortsiktig (IAS 1.75). Se artikkelen om *Hendelser etter balansedagen* i denne boken for ytterligere drøftelse av problemstillinger knyttet til slik omklassifisering.

Det er ikke et eksplisitt krav i IFRS at man skal gjøre rede for lånevilkår med mindre lånet er misligholdt eller det er manglende oppfyllelse av låneavtalen som

gjør at långiver kan fremskynde tilbakebetalingen. IASB har i en praksisuttalelse⁶ forutsatt at informasjon om lånevilkår er vesentlig med mindre brudd på disse er svært usannsynlig («remote»). Praksisuttalelsen etablerer i realiteten en særlig høy terskel for å unnlate å gi informasjon om lånevilkår som selskapet er underlagt. Se nærmere omtale av dette i teori eksempelp 1.1 ovenfor, herunder omtalen av nye noteopplysningskrav fra og med 2024.

1.3.3 Egenkapitaloppstillingen

Et selskap skal presentere en oppstilling over endringer i egenkapitalen for perioden og foregående periode. Etter IAS 1.106 skal oppstillingen vise periodens resultat fordelt på majoritetsseier og eventuell minoritetsseier. I tillegg må selskapet – for hver komponent av egenkapitalen – vise endringer i perioden relatert til periodens resultat, periodens OCI, effekt av prinsippendringer og retting av feil, egenkapitaltransaksjoner, samt endringer i eierandel i datterselskap som ikke medfører tap av kontroll. Opplysningene må gis enten i egenkapitaloppstillingen eller i note (IAS 1.106A).

---

6 IFRS Practice Statement 2: Making Materiality Judgements (PS).

Praksiseksempel 1.7 Oppstilling over endringer i egenkapitalen

Et eksempel på en egenkapitaloppstilling hvor selskapet - for hver komponent av egenkapitalen - viser hvordan endringene i hver komponent relaterer seg til henholdsvis årsresultat, OCI og egenkapitaltransaksjoner.

Beløp i mill. NOK	Selskapskapital	Egne aksjer	Overkurs	Sum innskutt egenkapital	Sikringsreserve	Poster ført mot EK i TS og FKS	Netto omregnings- differanser	Annen opptjent egenkapital	Sum konsernet	Minoriteter	Sum egenkapital
Egenkapital 1.1.2021	1 252 (1)	721	1 972 (207)	162	2 528	32 787	37 242	462	37 704		
Årsresultat	-	-	-	-	-	-	4 808	4 808	90	4 898	
Poster i totalresultatet	-	-	-	152	(32)	(749)	92	(537)	(12)	(549)	
Konsernets totalresultat	-	-	-	152	(32)	(749)	4 900	4 271	78	4 349	
Utbetalt utbytte	-	-	-	-	-	-	(2 739)	(2 739)	(45)	(2 784)	
Netto kjøp/salg egne aksjer	-	(5)	-	(5)	-	-	(341)	(346)	-	(346)	
Aksjebasert betaling (se note 11)	-	-	-	-	-	-	13	13	-	13	
Endring minoriter (se note 33)	-	-	-	-	-	-	-	-	415	415	
Egenkapital 31.12.2021	1 252 (6)	721	1 967 (55)	130	1 779	34 620	38 441	910	39 351		
Årsresultat	-	-	-	-	-	-	5 019	5 019	249	5 268	
Poster i totalresultatet	-	-	-	41	272	567	337	1 217	13	1 230	
Konsernets totalresultat	-	-	-	41	272	567	5 356	6 236	262	6 498	
Utbetalte utbytte	-	-	-	-	-	-	(2 987)	(2 987)	(60)	(3 047)	
Netto kjøp/salg egne aksjer	-	1	-	1	-	-	42	43	-	43	
Aksjebasert betaling (se note 11)	-	-	-	-	-	-	32	32	-	32	
Endring minoriteter (se note 33)	-	-	-	-	-	-	(79)	(79)	358	279	
Egenkapital 31.12.2022	1 252 (5)	721	1 968 (14)	402	2 346	36 984	41 686	1 470	43 156		

Kilde: Orkla ASA, Årsrapport 2022, side 170.

Egenkapitaloppstillingen består av komponenter, eller *bestanddeler* som er begrepsbruken i den offisielle norske oversettelsen. IFRS gir liten veiledning i hvordan komponentene skal avgrenses, annet enn å angi at hver klasse av innskutt egenkapital, akkumulert saldo for hver klasse av OCI og opptjent egenkapital kan være eksempler på komponenter som presenteres i egenkapitaloppstillingen (IAS 1.108). I regnskapsteorien og i praksis skilles det ofte mellom en legal og en økonomisk tilnærming til spesifikasjonen i egenkapitaloppstillingen. For eksempel vil den første tilnærmingen innebære at dersom et selskap beslutter overføring av overkursfond til annen opptjent egenkapital, så skal overføringen reflekteres på samme

måte i egenkapitaloppstillingen. Den andre tilnærmingen vil imidlertid innebære at overføringen ikke kan vises i opptjent egenkapital, ettersom en overføring av innskutt kapital til opptjent egenkapital er i konflikt med skillet mellom innskutt og opptjent egenkapital. Når IFRS gir lite eller ingen veiledning i spørsmålet, er det ikke overraskende at praksis er uensartet både i Norge og i andre land. Selskaper bør imidlertid ha en konsistent og prinsippforankret tilnærming til problemstillingen, for å sikre at egenkapitaloppstillingen gir et relevant uttrykk.

1.3.4 Sammenligningstall

IFRS stiller krav til at det skal gis sammenligningstall for foregående regnskapsperiode for alle postene i regnskapsoppstillingene. Det betyr at det skal som ewt minimum presenteres to balanser, to totalresultatoppstillinger, to kontantstrømoppstillinger og to egenkapitaloppstillinger (IAS 1.38A). Det skal også gis sammenligningsinformasjon for kvantitativ noteinformasjon og for beskrivende og kvalitativ tilleggsinformasjon i noter, når det er relevant for å forstå inneværende periodes regnskapsinformasjon (IAS 1.38). Det er tillatt å gi sammenligningsinformasjon utover minimumskravet, for eksempel resultatregnskap for tre år, altså inneværende og de to foregående regnskapsårene. Valgfriheten gjelder individuelt per regnskapsoppstilling, sånn at i det nevnte eksemplet trengs det ikke å gis tre års oppstillinger for andre regnskapsoppstillinger enn resultatregnskapet. I tilfellet et selskap velger å presentere regnskapsoppstillinger for flere perioder enn inneværende og foregående regnskapsperiode, skal tilhørende noteinformasjon også gis (IAS 1.38C–38D).

Praksiseksempel 1.8 Sammenligningsinformasjon utover minimumskravet

Equinor ASA har i sitt konsernresultat for 2022 inkludert sammenligningstall for både 2021 og 2020.

KONSERNRESULTATREGNSKAP

(i millioner USD)	Note	For regnskapsåret		
		2022	2021	2020
Salgsinntekter	<u>7</u>	149.004	88.744	45.753
Resultatandel investeringer regnskapsført etter egenkapitalmetoden	<u>15</u>	620	259	53
Andre inntekter	<u>6</u>	1.182	1.921	12
Sum inntekter	<u>7</u>	150.806	90.924	45.818
Varekostnad		(53.806)	(35.160)	(20.986)
Driftskostnader		(9.608)	(8.598)	(8.831)
Salgs- og administrasjonskostnader		(986)	(780)	(706)
Avskrivninger, amortiseringer og netto nedskrivninger	<u>12, 13</u>	(6.391)	(11.719)	(15.235)
Letekostnader	<u>13</u>	(1.205)	(1.004)	(3.483)
Sum driftskostnader	<u>9</u>	(71.995)	(57.261)	(49.241)
Driftsresultat	<u>5</u>	78.811	33.663	(3.423)
Renter og andre finanskostnader		(1.379)	(1.223)	(1.392)
Andre finansposter		1.172	(857)	556
Netto finansposter	<u>10</u>	(207)	(2.080)	(836)
Resultat før skattekostnad		78.604	31.583	(4.259)
Skattekostnad	<u>11</u>	(49.861)	(23.007)	(1.237)
Årets resultat		28.744	8.576	(5.496)
Tilordnet aksjonærer i morselskapet		28.746	8.563	(5.510)
Tilordnet ikke-kontrollerende eierinteresser		(3)	14	14
Ordinært resultat per aksje (i USD)		9,06	2,64	(1,69)
Utvannet resultat per aksje (i USD)		9,03	2,63	(1,69)
Vektet gjennomsnittlig antall ordinære aksjer utestående (i millioner)		3.174	3.245	3.269
Vektet gjennomsnittlig antall ordinære aksjer utestående, utvannet (i millioner)		3.183	3.254	3.277

Kilde: Equinor ASA, Årsrapport 2022, side 133

Dersom et selskap gjør en prinsippendring, feilretting eller omklassifisering med tilhørende omarbeiding av sammenligningstallene som medfører en vesentlig effekt på inngående balanse i foregående regnskapsperiode, skal det presentere en tredje balanse (ved begynnelsen av foregående regnskapsperiode) (IAS 1.40A). Tidsfastsettelsen for tredjebalansen er uavhengig av om selskapet gir flere sammenligningsperioder (IAS 1.40D). For eksempel, et selskap som utarbeider et årsregnskap for 2023 med sammenligningstall for 2022 og 2021, skal utarbeide tredjebalanse for begynnelsen av 2022. I motsetning til ved frivillige sammenligningsperioder er det ikke krav om tilhørende noteinformasjon til tredjebalanser (IAS 1.40C).

Praksiseksempel 1.9 Tredjebalanse

Atea Group har i sitt konsernregnskap for 2022 endret regnskapsprinsipp etter en agenda-beslutning fra IFRS IC og gjort en feilretting. Som følge av dette har de i sammenligningstallene inkludert en tredjebalanse som viser åpningsbalansen i sammenligningsåret.

Consolidated statement of Financial Position

NOK in million	Note	31 Dec 2022	Restated 31 Dec 2021	Restated 1 Jan 2021
ASSETS				
Property, plant and equipment	12	541	493	538
Right-of-use assets	19	1,253	1,200	1,288
Deferred tax assets	10	207	276	303
Goodwill	13	4,132	3,942	4,088
Other intangible assets	<u>13</u>	452	328	289
Investment in associated companies	14	0	0	17
Long-term subleasing receivables	<u>19, 23</u>	36	53	83
Other long-term receivables	15	99	29	20
Non-current assets		6,719	6,321	6,626
Inventories	<u>14</u>	1,198	1,191	797
Trade receivables	<u>6, 15, 23</u>	6,701	5,189	5,818
Other receivables	<u>6, 15, 23</u>	2,268	1,916	1,606
Short-term subleasing receivables	<u>19, 23</u>	45	71	126
Other financial assets		4	7	5
Cash and cash equivalents	<u>23</u>	922	1,353	1,605
Current assets		11,138	9,727	9,957
Total assets		17,858	16,048	16,584

NOK in million	Note	31 Dec 2022	Restated 31 Dec 2021	Restated 1 Jan 2021
EQUITY AND LIABILITIES				
Share capital and premium	<u>16</u>	680	657	503
Other reserves		1,518	1,444	1,627
Retained earnings	<u>2</u>	1,531	1,406	1,234
Equity		3,728	3,507	3,363
Interest-bearing long-term liabilities	<u>18, 20, 23</u>	-	475	475
Long-term sublease liabilities	<u>19, 20, 23, 27</u>	36	53	83
Long-term leasing liabilities	<u>19, 23</u>	1,018	986	1,039
Other long-term liabilities	<u>23</u>	116	190	7
Deferred tax liabilities	<u>2, 10</u>	145	164	185
Non-current liabilities		1,316	1,867	1,790
Trade payables	<u>17, 23</u>	8,100	6,574	6,934
Interest-bearing current liabilities	<u>18, 20, 23</u>	586	8	7
Current sublease liabilities	<u>19, 20, 23, 27</u>	45	71	126
Current leasing liabilities	<u>19, 23</u>	318	284	310
Tax payable		265	136	133
Provisions	<u>22</u>	50	27	184
Other current liabilities	<u>6, 17, 23</u>	3,424	3,562	3,710
Other financial liabilities	<u>23</u>	26	12	28
Current liabilities		12,813	10,674	11,430
Total liabilities		14,129	12,541	13,220
Total equity and liabilities		17,858	16,048	16,584

Kilde: Atea Group ASA, Annual Report 2022, side 28

1.4 Noter

Notene skal gi tilleggsinformasjon utover det som er presentert i regnskapsoppstillingene. Informasjonen i notene kan være beskrivende eller inneholde en oppsplitting av tall i regnskapsoppstillingene, og det kan være informasjon om poster som ikke er innregnet i regnskapsoppstillingene (IAS 1.7).

1.4.1 Krysshenvising

Et finansregnskap skal inneholde kryssreferanser fra regnskapsoppstillingene til notene (IAS 1.113). Det kan også være hensiktsmessig med krysshenvising mellom noter når en kan finne ytterligere og utdypende informasjon i andre noter. Dette gjelder særlig i de tilfeller selskapet vurderer at informasjon andre steder i årsregnskapet er relevant for forståelsen av finansiell stilling og resultatutvikling.

Praksiseksempel 1.10 Krysshenvisning mellom noter.

Ovenfor viste vi et *eksempel fra praksis* med Yaras separate resultatoppstillinger. Disse oppstillingene har for enkelte finansposter krysshenvisning til note 10. Nedenfor ser vi note 2.7 hvor det er gjort ytterligere krysshenvisninger til andre noter.

2.7 Financial income and expenses**Accounting policies**

Interest income and expenses are recognized in the statement of income as they are accrued, based on the effective interest method.

Dividends from investments are recognized in the statement of income when the Group has a right to receive the dividends.

Individual financial statements of Yara International ASA and its subsidiaries are prepared in the respective entities' functional currency. Functional currency is the currency of the primary economic environment in which the entity operates. The functional currency of Yara International ASA is Norwegian kroner (NOK). In the individual financial statements, transactions in currencies other than the entity's functional currency are recognized by applying the exchange rate at the date of transaction. At the balance sheet date, monetary items denominated in foreign currencies are translated Using the exchange rate at that date. The changes in value due to such foreign currency translations are recognized in the statement of income of the individual entity and reflected as «foreign currency exchange gain/(loss)» in the consolidated statement of income for the Group.

Capitalized interest expense refers to borrowing costs which are added to the cost of Property, plant and equipment that take a substantial period of time to get ready for their intended use or sale («qualifying assets») if they are directly attributable to the acquisition, construction or production of such assets.

Specification			
USD millions	Notes	2022	2021
Net interest income on customer credits		78	54
Interest income, other		33	10
Dividends and net gain/(loss) on securities		(3)	-
Interest income and other financial income		108	64
Foreign currency exchange gain/(loss)	<u>6.1</u>	(61)	(251)
Interest expense		(214)	(132)
Interest expense on lease liabilities	<u>4.5</u>	(16)	(14)
Capitalized interest	<u>4.1</u>	2	8
Net interest on net long-term employee benefit obligations	<u>5.4</u>	(3)	(5)
Other financial expense		(30)	(21)
Interest expense and other financial items		(260)	(164)
Net financial income/(expense)		(214)	(351)

The foreign currency translation loss this year of USD 61 million comprised a loss of USD 281 million on US dollar denominated debt positions and a gain of USD 220 million on internal positions in other currencies than USD. In 2021, the losses on US dollar denominated debt positions and the internal positions in other currencies than USD were USD 100 million and USD 151 million, respectively.

Kilde: Yara International ASA, Årsrapport 2022, note 2.7.

1.4.2 Informasjon om regnskapsprinsipper

Selskaper skal opplyse om vesentlige regnskapsprinsipper som er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Prinsippopplysninger er vesentlige når de sammen med annen regnskapsinformasjon kan forventes på påvirke regnskapsbrukernes beslutninger (IAS 1.117). Prinsippopplysninger om uvesentlige transaksjoner og hendelser trenger ikke gis. En transaksjon eller hendelse kan imidlertid være kvalitativt vesentlig, selv om de aktuelle beløpene ikke er det (IAS 1.117A).

Teoriksempel 1.3:

Tilleggsinformasjon om inntektsføringsprinsippet for en type salgstransaksjoner som utgjør en marginal del av selskapets inntekter er ikke vesentlig ut fra en kvantitativ vurdering. Men dersom selskapet har promotert det aktuelle virksomhetsområdet som en viktig strategisk satsning fremover, må en gjøre en vurdering av om informasjon om det aktuelle inntektsføringsprinsippet likevel er vesentlig ut fra en kvalitativ vurdering.

Prinsippinformasjon er ikke nødvendigvis vesentlig selv om den underliggende transaksjonen eller hendelsen er vesentlig. Dersom for eksempel et selskaps regnskapsprinsipp er en direkte anvendelse av et prinsipp beskrevet i en standard, og anvendelsen ikke fordrer betydelige tilpasninger til selskapets spesifikke omstendigheter, vil ofte informasjon om prinsippet ikke være vesentlig. Det er fordi informasjonen i slike tilfeller gjerne er direkte gjengivelse av standardtekst. Regnskapsbrukerne forutsettes å ha innsikt i de gjeldende standardene og prinsippkravene i disse.

Teoriksempel 1.4:

Et selskap som er leietaker måler bruksretteiendelen ved første gangs innregning til anskaffelseskost. Informasjon om dette kan i noen tilfeller være uvesentlig fordi det følger direkte av IFRS 16.23.

Følgende eksempler representerer relevante indikatorer når en skal ta stilling til om prinsippinformasjon er vesentlig (IAS 1.117B):

- Selskapet har endret prinsipp
- IFRS gir prinsippvalg
- Prinsipp anvendelsen er utledet av veiledningshierarkiet i IAS 8

- Prinsippanvendelsen forutsetter omfattende skjønnsutøvelse
- Regnskapsføring av transaksjonen er kompleks, for eksempel fordi den krever anvendelse av flere standarder

I tilfellet med prinsippendring vil selskapet måtte oppfylle spesifikke opplysningskrav i IAS 8, herunder opplyse om effekten av prinsippendringen. Å gi den typen informasjon uten å samtidig beskrive det nye prinsippet vil ofte gi ufullstendig informasjon til brukeren av regnskapet.

Når IFRS angir flere tillatte prinsipper, som for eksempel valget i IAS 16 mellom kost- og verdireguleringsmodellen, så vil normalt prinsippinformasjon være vesentlig, fordi brukeren av regnskapet uten den informasjonen vil måtte gjøre mer omfattende vurderinger av regnskapet for å kunne fastslå hvilket prinsipp som er valgt.

Teorieksempel 1.5:

Et selskap som er leietaker benytter leietakers marginale lånerente ved måling av bruksrettseidelen. Informasjon om dette vil i mange tilfeller være vesentlig, forutsatt at selskapets omfang av leieavtaler er vesentlig, fordi IFRS 16 i utgangspunktet forutsetter måling ved bruk av avtalens implisitte rente, og bruk av marginal lånerente er kun aktuelt i de tilfeller implisitt rente ikke relativt enkelt (*lett* i henhold til den offisielle norske oversettelsen av IFRS 16) kan fastsettes (IFRS 16.26).

I en del tilfeller regulerer ikke IFRS prinsippanvendelsen. For eksempel gir IFRS ingen prinsippkrav for regnskapsføring av virksomhetsoverdragelser mellom selskap under samme kontroll, for eksempel to datterselskap. Informasjon om hvilket prinsipp selskapet har utledet fra veiledningshierarkiet i IAS 8 i slike tilfeller, er ofte nødvendig for at brukeren av regnskapet skal kunne gjøre kvalifiserte vurderinger av transaksjonens betydning for finansiell stilling og resultatutvikling.

Praksiseksempel 1.11 Opplysninger om regnskapsprinsipp for virksomhetsoverdragelser mellom selskaper under samme kontroll

Elkem ASA har i sitt konsernregnskap opplyst om regnskapsprinsipp for virksomhetsoverdragelser mellom selskaper under samme kontroll.

Business combinations under common control

Business combinations involving entities under common control are accounted for on a historical cost basis. This means applying book value accounting, which is applied in the following manner:

- Assets and liabilities of the combining entities are reflected at their carrying amounts.
- No new goodwill is recognised as a result of the combination.

- The statement of profit or loss reflects the result of the combining entities for the full year, irrespective of when the combination took place.
- Comparative figures are restated.
- The purchase price is booked against equity at the acquisition date.

Kilde: Elkem ASA, Annual report 2022, s. 173.

I mange tilfeller må man anvende skjønn ved anvendelsen av sine regnskapsprinsipper og IAS 1.122 krever at selskaper opplyser om den skønnsutøvelsen som har hatt mest vesentlig effekt for tallene i finansregnskapet. Eksempelvis kan det kreve skjønn å avgjøre når alle betydelige risikoer og fordeler ved eierskap til finansielle eiendeler eller utleide eiendeler i hovedsak er overført til andre, eller å avgjøre hvorvidt visse salg av varer i praksis er finansieringsordninger som ikke medfører inntektsføring (IAS 1.123). Opplysning om slik skønnsanvendelse er ikke det samme som opplysning om estimatusikkerhet (se kapittel 1.4.3).

Praksiseksempel 1.12 Skjønn ved prinsippanvendelse

Equinor ASA beskriver skønnsanvendelsen ved vurdering av leieavtaler.

Bruk av skjønn knyttet til leieavtaler

I olje- og gassbransjen, hvor aktiviteten ofte drives gjennom felleskontrollerte driftsordninger eller tilsvarende samarbeidsformer, krever anvendelsen av IFRS 16 en evaluering av om deltakerne i fellesskap eller operatøren skal anses som leietaker i den enkelte avtale og følgelig hvorvidt disse kontraktene skal reflekteres brutto (100 %) i operatørens regnskaper, eller i samsvar med hver enkelt deltakers relative andel av leieavtalen.

I mange situasjoner hvor en operatør alene signerer en leiekontrakt for en eiendel som skal benyttes i en spesifikk felleskontrollert virksomhet, gjør operatøren dette implisitt eller eksplisitt på vegne av den felleskontrollerte virksomheten. I enkelte jurisdiksjoner, og for Equinor er det viktig ettersom dette inkluderer den norske kontinentalsokkelen, etablerer konsesjonene gitt av myndighetene både en plikt og rett for en operatør til å inngå nødvendige avtaler på vegne av en felleskontrollert driftsordning (lisens).

I tråd med vanlig praksis innen oppstrømsaktiviteter organisert som felleskontrollerte driftsordninger forvalter operatøren leieavtalen, foretar betalinger til utleier og viderebelaster deretter hver partner deres respektive andel av leiebetalingene. I hvert enkelt slikt tilfelle er det nødvendig å avgjøre hvorvidt operatør er ene-eietaker i den eksterne leieavtalen, og i så fall hvorvidt viderebelastningene til lisenspartnerne vil kunne anses som framleie, eller hvorvidt det reelt

sett er den felleskontrollerte driftsordningen som er leietaker, der hver av deltakerne regnskapsfører sin forholdsmessige andel av leieavtalen. I tilfeller der alle deltakere i en lisens er vurdert å dele primæransvaret for leiebetalingene under en leiekontrakt, innregner

Equinor leieforpliktelser og bruksrettseiendeler netto, basert på Equinors eierinteresse i lisensen. Når Equinor vurderes å ha primæransvaret for de eksterne leiebetalingene, regnskapsfører Equinor leieforpliktelsene brutto (100 %). Dersom det vurderes å eksistere en finansiell framleieavtale mellom Equinor og en lisens, vil Equinor fraregne en andel av bruksrettseiendelen tilsvarende ikke-operatørens andel av leieavtalen, og i stedet innregne en tilsvarende finansiell leieavtale-fordring. Finansiell framleie vil typisk eksistere i tilfeller hvor Equinor inngår en kontrakt i eget navn, hvor selskapet har primæransvaret for de eksterne leiebetalingene, den leide eiendelen kun skal benyttes på en spesifikk lisens og hvor kostnader og risiko knyttet til bruken av denne eiendelen bæres av den spesifikke lisensen. Konklusjonen på disse spørsmålene vil være avhengig av faktum og omstendigheter i hvert enkelt tilfelle, og kan variere mellom kontrakter og mellom legale jurisdiksjoner.

Kilde: Equinor ASA, Årsrapport 2022, utdrag fra note 25.

Det følger eksplisitt av enkelte standarder at selskapet må gi opplysninger om hvordan regnskapsprinsippene anvendes. For eksempel krever IAS 40 at det gis opplysninger om de kriteriene som er utviklet av selskapet for å skille investeringseiendom fra eierbenyttet eiendom og fra eiendom som holdes for salg som en del av ordinær virksomhet, når klassifiseringen av eiendommen er vanskelig (IAS 1.124).

I en del tilfeller kan prinsippanvendelsen fremstå som kompleks, for eksempel fordi en transaksjon omfatter bruk av flere regnskapsstandarder. I kontrakter med både en leikomponent og en tjenesteavtale må utleier anvende både IFRS 16 og IFRS 15, og prinsippinformasjon vil i slike tilfeller ofte være vesentlig for brukeren ettersom samspillet mellom de ellers «standardiserte» prinsippene kan være mindre tilgjengelig.

Når et selskap har identifisert hvilke prinsipper som må opplyses om i regnskapet, er neste steg å avklare hvilken informasjon om prinsippene som er vesentlig. Generisk og generell informasjon hentet fra de relevante standardene kan som nevnt over i enkelte tilfeller være vesentlig, men selskapsspesifikk informasjon som redegjør for anvendelsen av prinsippene gitt selskapets egne omstendigheter, herunder skjønn utøvd, er som regel langt mer nyttig for brukerne, og dermed vesentlig.

Praksiseksempel 1.13 Prinsippinformasjon

Telenor ASA gir informasjon om hvilke vurdering som er gjort for spektrum lisenser i forhold til IFRS 16.3-4 og 26:

Telenor har valgt å regnskapsføre spektrum lisenser som leieavtale hvor den identifiserte eiendelen representerer eksklusiv tilgang til Visse frekvenser i leieperioden. Telenor har også leieavtaler relaterte til passiv infrastruktur i mobilnettet som tårn og kabler i tillegg til tomter og eiendommer. Se note 29 for mer informasjon om leieforpliktelser.

Regnskapsprinsipper

Telenor innregner en leieforpliktelse og en tilhørende bruksretteeiendel på iverksettelsestidspunktet for leieavtalen der Telenor har rett til å bestemme bruken og rett til å få praktisk talt alle de økonomiske fordelene ved bruken av den identifiserte eiendelen i hele bruksperioden. Telenor har valgt å regnskapsføre spektrum lisenser som leieavtale, der den identifiserte eiendelen er eksklusiv tilgang til frekvenser innenfor et gitt område over hele bruksperioden. Leiebetalinger knyttet til kortsiktig leieavtaler (mindre enn 12 måneder) og leieavtaler der den underliggende eiendelen har lav verdi (dvs. i hovedsak leid kontorutstyr) innregnes som en kostnad lineært over leieperioden. Unntaket for kortsiktige avtaler benyttes ikke for avtaler om leie av spektrum lisenser eller leieavtaler som inneholder en kjøpsopsjon.

Leieforpliktelser måles til nåverdien av leiebetalingene over leieperioden og inkluderer faste betalinger, betalinger som i all hovedsak er faste, ikke-leie komponenter, restverdibeløp og leieinsentiver. Leiebetalingene inkluderer også utøvelseskursen for en kjøpsopsjon, dersom Telenor med rimelig sikkerhet vil utøve denne opsjonen og oppsigelsesgebyr når oppsigelse er forventet. Variable leiebetalinger som for eksempel lisensbetalinger hvor leien er basert på inntekter utgiftsføres løpende.

Ved beregningen av nåverdien av leiebetalingene benytter Telenor den marginale lånerenten på iverksettelsestidspunktet dersom leieavtalens implisitte rente ikke lett kan fastsettes. Den inkrementelle lånerenten er basert på det respektive lands risikofrie rente for perioden som tilsvare leieperioden, justert for egen kredittrisiko. Datterselskaper med ekstern finansiering benytter den eksterne lånerenten som tilsvare leieperioden.

Den uoppsigelige leieperioden er grunnlaget for leieforpliktelsen, og perioder som omfattes av opsjoner for å forlenge eller si opp leieavtalen inkluderes bare når det er rimelig sikkert at leieperioden vil bli forlenget. Leieforpliktelsen måles på nytt hvis leieperioden eller leiebetalingene endres, eller det er andre endringer i avtalen. Betydelige beløp betalt på forhånd på spektrum og andre leiekontrakter innregnes som forskuddsbetaling frem til startdato.

Bruksrettseiendeler måles til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger og justert for eventuelle nye målinger av leieforpliktelsene. Anskaffelseskost inkluderer også estimerte kostnader Telenor vil pådra seg knyttet til demontering og fjerning av den underliggende eiendelen, gjenoppbygging av stedet der enheten er plassert, eller gjenoppbygging av den underliggende eiendelen til den stand som vilkårene i leieavtalen krever. Ikke-refunderbar merverdiavgift er inkludert som initiale direkte kostnader. Bruksrettseiendelen avskrives lineært over den perioden som er kortest av eiendelens utbyttbare levetid og leieperioden. Bruksrettseiendeler der det er rimelig sikkert at Telenor vil utøve en kjøpsopsjon ved utløpet av leieperioden, avskrives ikke.

Kilde: Telenor ASA, Årsrapport 2022, utdrag fra note 16

I praksis kan grensdragningen mellom vesentlig og uvesentlig prinsippinformasjon være vanskelig å trekke, og vil i mange tilfeller være veldig skjønnsmessig. Enkelte velger derfor i realiteten ikke å ta stilling til dette, men i stedet å inkludere

både vesentlig og uvesentlig prinsippinformasjon. Dette er en uheldig praksis, ettersom uvesentlig informasjon kan tilsløre vesentlig informasjon. Slik tilsløring er ikke tillatt (IAS 1.117D).

Teoriksempel 1.6: Tilsløring av vesentlig informasjon

I praksis er det ikke uvanlig at informasjon om estimatusikkerhet (se kapittel 1.4.3) blander vesentlig og uvesentlig informasjon. For eksempel opplyser flere selskaper om opp til åtte-ti kilder til estimatusikkerhet, mens det reelle antall kilder til *vesentlig* estimatusikkerhet kanskje er to eller tre. Effekten av denne praksisen er at brukerne ikke får den høyst relevante informasjonen som IFRS forutsetter, ettersom brukeren ikke vet hvilket av de åtte-ti kildene som faktisk innebærer betydelig risiko for vesentlig justeringer i neste regnskapsår.

1.4.3 Estimatusikkerhet

I flere offentlige brev til børsnoterte selskaper har Finanstilsynet påpekt manglende opplysninger om estimatusikkerhet. Kravet er at man skal opplyse om de forutsetninger for fremtiden og andre viktige kilder til estimatusikkerhet ved slutten av rapporteringsperioden som innebærer en betydelig risiko for en vesentlig justering av den balanseførte verdien av eiendeler og forpliktelser i løpet av det neste regnskapsåret (IAS 1.125). Opplysningskravet gjelder for estimater som krever ledelsens vanskeligste, mest subjektive eller komplekse vurderinger (IAS 1.127).

Det er ikke krav om å gi opplysninger om estimatusikkerhet dersom eiendelene og forpliktelsene måles til virkelig verdi basert på noterte markedspriser (IAS 1.128). Dette skyldes at en eventuell endring i verdi vil skyldes forhold som ikke beror på ledelsens subjektive vurderinger.

Praksis er svært forskjellig med hensyn til detaljnivå og omfang av den informasjonen som gis. Generelt er den informasjonen som gis om usikkerhet i estimatene i liten grad selskaps-spesifikk og den er derfor mindre relevant for brukerne av regnskapene. Kravene til å gi informasjon om estimatusikkerhet øker naturligvis med økt økonomisk usikkerhet. De siste årene, og særlig i kjølvannet av Covid-pandemien og pågående kriger har det generelt vært betydelig økonomisk usikkerhet. Likevel gis det fortsatt mye generell og begrenset informasjon om estimatusikkerhet i finansregnskapet. Det er vanligst å gi opplysninger om estimatusikkerhet i beregninger knyttet til nedskrivningsvurderinger og pensjoner.

Opplysninger om estimatusikkerhet kan gis i egen note eller sammen med informasjon i andre noter. For utstederne på Oslo Børs er det varierende praksis. Enkelte velger en egen note. Andre velger å presentere disse opplysningene sammen med andre opplysninger, eksempelvis regnskapsprinsipper. I tilfeller hvor estimatusikkerhet presenteres sammen med regnskapsprinsipper, bør det være et tydelig skille mellom disse.

Det kan være hensiktsmessig at opplysninger om estimatusikkerhet er blant de første opplysningene som gis i notene for å gjøre regnskapsbrukeren oppmerksom på skjønnsmessige vurderinger som er iboende i de presenterte tallene. I noter hvor det presenteres opplysninger hvor det er estimatusikkerhet, bør det opplyses om usikkerhet i estimatene, alternativt henvises til den delen av notene hvor det er redegjort for estimatusikkerhet.

Arten og omfanget av opplysninger om estimatusikkerhet varierer avhengig av arten av forutsetningen og andre forhold. Følgende er eksempler på hvilke typer opplysninger et selskap kan gi (IAS 1.129):

1. Arten av forutsetningen eller annen estimeringsusikkerhet
2. De balanseførte verdienes sensitivitet overfor metodene, forutsetningene og estimatene som ligger til grunn for beregningen av dem, herunder årsakene til sensitiviteten
3. Den forventede avklaringen av en usikkerhet samt angivelse av hvilke utfall innenfor et rimelig mulighetsområde som kan forventes i løpet av det neste regnskapsåret med hensyn til den balanseførte verdien av de berørte eiendelene og forpliktelsene, og
4. En forklaring av endringer som er foretatt av tidligere forutsetninger med hensyn til disse eiendelene og forpliktelsene, dersom usikkerheten forblir uavklart

---

Praksiseksempel 1.14 Kilder til usikkerhet i estimater

Equinors estimering av olje- og gassreserver har vesentlig innvirkning på regnskapet. Nedenfor er Equinors beskrivelse av usikkerheten i estimatene.

Estimatusikkerhet knyttet til fastsettelse av olie- og gassreserver

Reservemengder er per definisjon oppdaget gjenværende, utvinnbare og økonomiske. Utvinnbare mengder olje og gass er alltid usikre. Å estimere reserver er komplisert og basert på høy grad av faglige vurderinger som involverer geologiske og tekniske vurderinger av stedlig mengde hydrokarbonvolumer, produksjon, historisk utvinnings- og prosesseringsutbyttefaktorer samt kapasitet på installerte anlegg. Påliteligheten av disse estimatene avhenger av både kvaliteten og tilgjengeligheten av de tekniske og økonomiske dataene og effektiviteten i utvinning og prosessering av hydrokarboner.

Estimatusikkerhet knyttet til sikre olie- og gassreserver

Sikre olje- og gassreserver kan ha vesentlig innvirkning på bokført verdi av produserende olje- og gaseiendeler, ettersom endringer i sikre reserver, kan ha en vesentlig virkning på beregningen av produksjonshetsavskrivninger. Sikre olje- og gassreserver representerer beregnede mengder olje og gass som, basert på analyser av geologiske og tekniske data, med rimelig grad av sikkerhet kan utvinnes fra kjente reservoarer under gjeldende økonomiske, driftstekniske og regulatoriske

forhold på det tidspunktet reserveestimatet blir utarbeidet. Estimaten for økonomisk utvinnbare reserver inkluderer kun produksjon av volumer i perioden som omfattes av gjeldende produksjonstillatelse. med mindre forlengelse påviselig kan forventes med rimelig grad av sikkerhet. Når det gjelder fremtidige utvinningsprosjekter, er slike kun inkludert i estimatet på sikre reserver dersom det foreligger en betydelig forpliktelse til prosjektfinansiering og -gjennomføring og kun dersom relevante godkjenninger fra myndigheter foreligger eller er tilstrekkelig sikre.

Sikre reserver deles inn i sikre utbygde og sikre ikke utbygde reserver. Sikre utbygde reserver utvinnes fra eksisterende brønner med eksisterende utstyr og driftsmetoder, eller der kostnaden knyttet til nødvendig utstyr er relativt liten sammenlignet med kostnadene for en ny brønn. Sikre, ikke utbygde reserver utvinnes fra nye brønner eller områder der boring ennå ikke er foretatt, eller fra eksisterende brønner når en relativt stor del av kapitalutgifter er påkrevd. Brønnlokasjoner der boring ikke er gjennomført kan klassifiseres som sikre ikke utbygde reserver når det er utarbeidet en utbyggingsplan som indikerer at boring etter planen vil skje innen fem år, med mindre særlige omstendigheter forsvarer en lengre tidshorison. Slike særlige omstendigheter vil for eksempel omfatte felt som krever store innledende investeringer i offshore infrastruktur, slik som for mange felt på norsk sokkel, hvor boring av brønner er planlagt å fortsette over en mye lengre periode enn fem år. For ukonvensjonelle reservoarer, der løpende boring av nye brønner utgjør en betydelig del av investeringene, som for eksempel for landeiere i USA er sikre reserver alltid begrenset til sikre brønnlokasjoner som etter planen skal bores i løpet av fem år.

Equinors eksperter har estimert Equinors sikre olje- og gassreserver på basis av bransjestandarder og regler og kriterier for tilleggsopplysninger regulert av det amerikanske kredittilsynet (Securities and Exchange Commission – SEC regulations S-K og S-X), samt kravene stilt av det amerikanske Financial Accounting Standards Board (FASB) til tilleggsopplysninger om produksjonsvirksomheten for olje og gass. Reserveestimatene baseres på anvendelsen av et 12 måneders prisgjennomsnitt, samt på eksisterende økonomiske forhold og driftsmetoder, og med en stor grad av sikkerhet (minst 90 % sannsynlighet) for at reservene vil bli utvunnet. Equinors reserver er vurdert av en uavhengig tredjepart, og resultatet av denne vurderingen er ikke vesentlig forskjellig fra Equinors egne estimater.

Estimatusikkerhet knyttet til forventede - og gassreserver

Endringer i de forventede reservene, kan vesentlig påvirke nedstengnings- og fjerningsforpliktesesbeløp, som en følge av endret tidspunkt for fjerningsaktivitetene samt bruksverdiregninger for oppstrømsseideler som kan ha konsekvenser for testing for tap ved verdifall og også balanseføring av utsatte skattefordeler. Forventede olje- og gassreserver er estimerte genværende kommersielt utvinnbare volumer fra produserende felt eller fra prosjekter besluttet for utbygging, basert på Equinors vurdering av framtidige økonomiske forhold. I henhold til Equinors interne retningslinjer er forventede reserver definert som 'fremtidsrettede middelreserve' når de er basert på en stokastisk prediksjonstilnærming. I noen tilfeller brukes en deterministisk prediksjonsmetode, der forventede reserver er det deterministiske base case eller beste estimat. Forventede reserver er derfor normalt større enn sikre reserver som er i tråd med SECs regelverk, og som representerer estimater med høy konfidens, og minst 90 % sannsynlighet for utvinning når sannsynlighetsberegninger benyttes. Forventede olje- og gassreserver estimeres av Equinors eksperter på basis av bransjestandarder og er klassifisert i henhold til det norske Oljedirektoratets ressursklassifikasjonssystem.

Kilde: Equinor ASA, Årsrapport 2022, utdrag fra note 12.

1.4.4 Kapitalstyring

Selskapets kapitalnivå og hvordan kapitalen styres er viktig informasjon for at brukerne av finansregnskapet skal kunne vurdere selskapets risikoprofil og selskapets evne til å tåle uforutsette negative hendelser eller evne til å utnytte strategiske muligheter, for eksempel å kunne gjøre betydelige investeringer eller oppkjøp. I tillegg vil kapitalnivå og kapitalstyring kunne påvirke et selskaps evne til å utbetale utbytte. Som en følge av dette krever IAS 1.134 at det gis opplysninger som gjør det mulig for brukerne av finansregnskapet å vurdere selskapets mål, prinsipper og fremgangsmåter for kapitalstyring.

IAS 1.135 spesifiserer hvilke opplysninger som skal gis. I praksis ser en at selskapene gir ulik grad av informasjon om kapitalnivå og kapitalstyring. Selskapene skal blant annet kvantifisere hva selskapet definerer som kapital (noen selskaper anser for eksempel enkelte former for finansielle forpliktelser som del av selskapets kapital, mens andre trekker ut deler av egenkapitalen ved vurdering av hva som anses som kapital), og opplyse om selskapets hovedprioriteringer (som sterk finansiell stilling og fleksibilitet), hva en styrer etter (for eksempel definerte nøkkeltall og eventuelt en definert kredittvurdering), og hvilke prosesser selskapet har (som for eksempel hvordan selskapet benytter muligheten til å utstede nye aksjer eller gjeld eller regulerer utbytte til aksjonærene).

Selskapet bør også opplyse om utbyttepolitikk (inkludert faktisk utbytte) og eventuell strategi for tilbakekjøp av selskapets aksjer. I den grad lånevilkår er relevante for kapitalstyringen, noe som normalt er tilfellet for selskaper med stresset finansiering, må utfyllende informasjon om betingelsene gis (se også kapittel 1.2.2, herunder teori eksempel 1.1, og omtale av lånevilkår i kapittel 1.3.2). Selskapet baserer disse opplysningene på den informasjon som gis internt til nøkkelpersoner i selskapets ledelse.

Praksiseksempel 1.15 Opplysninger om kapitalstyring

Eksemplet nedenfor er hentet og oversatt til norsk fra Good Group, EYs eksempelregnskap for 2023, og viser opplysninger om kapitalstyring.

6. Kapitalstyring

For kapitalstyringsformål inngår utstedt kapital, konvertible preferanseaksjer, overkurs og alle andre egenkapitalreserver henførbare til aksjeeierne i morselskap i kapitalen. Hovedformålet med konsernets kapitalstyring er å maksimere aksjonærverdiene.

Konsernet styrer sin kapitalstruktur og gjør justeringer på bakgrunn av økonomiske forhold og krav i de finansielle betingelsene. For å opprettholde og justere kapitalstrukturen kan konsernet justere utbyttebetalingene til aksjonærene, tilbakebetale kapital til aksjonærene eller utstede nye aksjer. Konsernet følger opp kapitel ved bruk av et giringsforhold. Giringsforholdet

fremkommer som «netto gjeld» delt på totalkapital pluss netto gjeld. Konsernets retningslinjer er å holde giringsforholdet mellom 20 % og 40 %. Netto gjeld inkluderer rentebærende lån, leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld minus kontanter og kortsiktige innskudd, ekskludert avviklet virksomhet.

Tall i 1000 euro	2023	2022
Rentebærende forpliktelser og lån bortsett fra konvertible preferanseaksjer	22 201	23 811
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	16 969	20 023
Minus: Kontanter og kortsiktige innskudd	(17 528)	(14 916)
Netto gjeld	21 642	28 918
Konvertible preferanseaksjer	2 778	2 644
Egenkapital	58 273	45 102
Totalkapital	61 051	47 746
Kapital og netto gjeld	82 693	76 664
Giringsforhold	26 %	38 %

For å oppnå dette hovedformålet tilstreber konsernet blant annet å sikre at konsernet oppfyller sine finansielle betingelser knyttet til rentebærende lån som definerer kravene for kapitalstrukturen. Brudd på de finansielle betingelsene vil gi banken rett til å umiddelbart kreve tilbakebetaling av lånene. Det har ikke vært noen brudd på de finansielle betingelsene for noen av de rentebærende lånene i inneværende periode.

Kilde: EY Good Group International Limited, Illustrative consolidated financial statements for the year ended 31 December 2023, note 6, side 72.

Ved å gi gode opplysninger om kapitalkrav og kapitalstyring vil regnskapsbrukerne få bedre grunnlag til å vurdere et selskaps risikoprofil og evnen til å håndtere uventede negative hendelser. I tillegg vil regnskapsbrukerne få opplysninger som kan være nyttige for å kunne estimere fremtidige utbytter.

1.4.5 Opplysninger om ny standard som er offentliggjort, men ikke trådt i kraft

IAS 8.30 slår fast at selskaper skal gi informasjon som er relevant for å kunne vurdere mulig virkning ved anvendelse av en ny standard som er offentliggjort, men ennå ikke trådt i kraft. Selskapet skal opplyse om mulig virkning på regnskapet i den perioden standarden anvendes første gang. I henhold til IAS 8.31 skal selskapet overveie å opplyse om:

1. Navnet på den nye standarden eller tolkningen
2. Arten av den eller de forestående endringene i regnskapsprinsipper

3. Tidspunktet da anvendelsen av standarden eller tolkningen kreves påbegynt
4. Tidspunktet da selskapet planlegger å anvende standarden eller tolkningen første gang, og
5. Enten en drøftelse av den virkning førstegangsanvendelsen av standarden eller tolkningen forventes å ha på selskapets finansregnskap, eller, dersom denne virkningen ikke er kjent eller ikke med rimelighet kan estimeres, en angivelse av dette faktum

---

Praksiseksempel 1.16 Ny standard som er offentliggjort men ikke trådt i kraft

IFRS 17 trådte i kraft 1. januar 2023. Nedenfor vises DNBs omtale av standarden i årsregnskapet for 2022.

I mai 2017 publiserte IASB den nye standarden IFRS 17 Forsikringskontrakter, som erstattet IFRS 4 Forsikringskontrakter og angir nye prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om forsikringskontrakter. I juni 2020 vedtok IASB enkelte endringer i standarden. Standarden ble godkjent av EU i november 2021, men med et valgfritt unntak for kravet om årlige kohorter («carve-out») for livsforsikringskontrakter som innehar Visse egenskaper.

DNB har førstegangsanvendt IFRS 17 fra 1 januar 2023. Implementeringen av den nye standarden har medført betydelige endringer til konsernets regnskapsføring av forsikrings- og gjenforsikringskontrakter. IFRS 17 krever sammenliknbare tall for 2022. Samtidig vil DNB-konsernet endre klassifiseringen av enkelte finansielle instrumenter under IFRS 9.

De nye reglene innebærer en ny målemetode for DNB-konsernets forsikringsforpliktelser innenfor livsforsikring, hvor de estimerte framtidige kontantstrømmer i forsikringskontraktene skal neddiskonteres med en markedsrente. Dette påvirker overgangseffekten 1. januar 2022, regnskapsførte forpliktelser og framtidige resultater. Det blir også vesentlige endringer fra tidligere presentasjon i resultatregnskapet, hvor driftskostnader knyttet til forsikringskontrakter etter de nye reglene inngår under netto driftsinntekter i resultatregnskapet, mot tidligere presentasjon under driftskostnader.

Enkelte investeringskontrakter, inkludert unit link-kontrakter og innskuddspensjonsordninger, faller utenfor IFRS 17-reglene og vurderes under reglene for finansielle instrumenter i IFRS 9.

Den totale implementeringseffekten av IFRS 17, med tillegg av effekten av endret målemetode for finansielle instrumenter, er 9 823 millioner kroner etter skatt, og vil redusere konsernets egenkapital på implementeringstidspunktet 1. januar 2022 tilsvarende. Sammenliknet med IFRS 4-reglene, vil engangseffekten på egenkapital bli kompensert for med positive resultater i framtidige perioder.

Regnskapsprinsipper

Forsikringskontrakter er kontrakter der konsernet påtar seg en betydelig forsikringsrisiko fra en forsikringstaker ved å samtykke i å betale erstatning til forsikringstakeren dersom en angitt usikker framtidig hendelse påvirker forsikringstakeren negativt. Investeringskontrakter med skjønnsmessige deler er også klassifisert som forsikringskontrakter. I konsernet utstedes forsikringskontrakter av det heleide datterselskapet DNB Livsforsikring (et livsforsikringsse-

skap). Produkter som tilbys av DNB Livsforsikring og er klassifisert som forsikringskontrakter omfatter tradisjonelle garanterte produkter (ytelsesbasert pensjon, fripoliser, gamle individuelle produkter og garantikonto), risikopensjoner og personalforsikring. Forsikringskontrakter presenteres som «forsikringsforpliktelse» i balansen. I tillegg brukes gjenforsikringskontrakter for å redusere risikoeksponeringen. Disse kontraktene er presentert som «forsikringsforpliktelse» eller «andre eiendeler» i balansen.

Flere investeringskontrakter (herunder unit link-kontrakter) og innskuddspensjon i DNB Livsforsikring klassifiseres ikke som forsikringskontrakter. Disse kontraktene klassifiseres og måles som finansielle instrumenter (IFRS 9).

Målemetode

Hovedtrekkene i den generelle målemodellen (GMM) for måling av forsikringsforpliktelser er:

- Kontantstrømmer for oppfyllelse måles som nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer. Beregningene er gjort på gruppenivå for forsikringskontrakter.
- Forpliktelsene inkluderer en estimert kontraktsregulert tjenestemargin (CSM), som utgjør ikke-opptjent gevinst-elementet i forsikringskontraktene. CSM resultatføres over forsikringskontraktenes dekningsperiode.
- Visse endringer i estimatet for nåverdien av framtidige kontantstrømmer justeres mot CSM og regnskapsføres i resultatregnskapet over den gjenværende perioden som dekkes av de aktuelle kontraktene. Effekten av endringer i diskonteringsrente og andre finansielle effekter presenteres i resultatregnskapet. DNB har valgt å ikke benytte OCI-oppsjonen som er tillatt etter IFRS 17.

Kilde: DNB ASA, Årsrapport 2022, utdrag fra note K52

I praksis er ofte informasjonen som gis om nye standarder, endringer i standarder og nye tolkningsuttalelser generisk og lite informativ. Desto lenger frem ikrafttredelsen er, og desto mindre selskapsspesifikk og konkret vil naturligvis informasjonen som kan gis med tilstrekkelig grad av pålitelighet være. Men når en endring trådte i kraft 1. januar i året som det aktuelle finansregnskapet godkjennes for offentliggjøring (for eksempel en endring trådte i kraft 1. januar 2024, og regnskapet for 2023 blir godkjent for offentliggjøring 1. mars 2024) kan det forventes at selskaper har god oversikt over effekten av endringen. I så fall må denne informasjonen gis i regnskapet. En annen observasjon fra praksis er at selskapene ofte gir omfattende og ordrik omtale av endringer som ikke har betydning, eller forventes kun å ha uvesentlig effekt på selskapenes regnskap. Denne praksisen representerer unødvendig tilsløring av relevant informasjon i regnskapet og bør unngås. I slike tilfeller vil god praksis være å opplyse kort at endringen ikke forventes å få betydning for selskapets regnskap, om brukerne rimelig kunne forvente at endringen ville få betydning. I motsatt fall, om endringen gjelder et krav eller en standard

som åpenbart ikke er relevant for selskapet, kan det være en rimelig løsning å ikke omtale endringen.

1.4.6 Pliktige tilleggskrav etter regnskapsloven

Anvendelse av IFRS er regulert i regnskapsloven § 3-9. Selv om man avlegger regnskapet etter IFRS i samsvar med regnskapsloven § 3-9, er det enkelte tilleggskrav til noteopplysninger som følger av regnskapslovens kapittel 7.

Nedenfor gir vi en oppsummering av tilleggskrav etter regnskapsloven:

1. Opplysninger om antall årsverk
2. Opplysninger om ytelser til ledende ansatte
3. Opplysninger om godtgjørelse til revisor
4. Opplysninger om lån og sikkerhetsstillelse til ledende ansatte, tillitsvalgte og aksjeeiere
5. Opplysninger om lokasjon og eierandel i datterselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet
6. Opplysninger om antall aksjer og største aksjeeiere
7. Opplysninger om obligatorisk tjenstepensjon
8. Opplysninger om egne aksjer

For en utførlig fremstilling av hvilke krav til opplysninger som følger av regnskapslovens kapittel 7 henvises det til de aktuelle paragrafer.

Tilleggskravene etter regnskapsloven vil delvis være overlappende med opplysningskrav etter IFRS. For eksempel krever både IAS 24.17 og regnskapsloven § 7-31b opplysninger om godtgjørelse til ledende ansatte, men de er har ulike krav når det gjelder spørsmålet om disse opplysningene skal gis på personnivå eller på gruppenivå.

Det er viktig å være oppmerksom på IAS 1.38 som – uten unntak – krever sammenligningsinformasjon for tidligere perioder som er inkludert i regnskapet. Dette kravet gjelder både informasjon som ikke kreves direkte av IFRS og som følgelig inkluderes på frivillig grunnlag, og informasjon som inkluderes som følge av nasjonale særkrav. I regnskapsloven kapittel 7 fremgår det eksplisitt hva slags informasjon som omfattes av kravet til sammenligning. Det gjelder for eksempel ikke kravet til informasjon om ytelser til ledende personer i § 7-31b. I et IFRS-regnskap må det imidlertid gis sammenligningsinformasjon etter IAS 1.38 også for opplysninger som gis etter regnskapsloven § 7-31b.

1.4.7 Andre viktige noteopplysninger

For mange selskaper er informasjon om nedskrivninger og gjennomførte nedskrivningstester, segmentopplysninger, pensjoner og gjennomførte virksomhets-transaksjoner viktig informasjon for å forstå regnskapet. Vi viser til egne artikler i denne boken for en nærmere redegjørelse av disse områdene.

1.4.8 Effektiv kommunikasjon

Som nevnt innledningsvis har det i stadig økende grad vært rettet fokus på effektiv kommunikasjon i årsregnskapene, og flere selskaper har de siste årene endret måten den finansielle informasjonen presenteres på i regnskapene. Formålet er å gjøre relevant og vesentlig informasjon mer tilgjengelig for brukeren ved å endre strukturen på årsregnskapet med noter.

Eksempler på endringer kan være å endre rekkefølgen på noteopplysninger, ta i bruk grafer og figurer eller å bruke uthevet skrift for å trekke fokus mot presumptivt viktigere informasjon.

Enkelte selskaper har fordelt informasjon som tradisjonelt er gitt i notesettet, eksempelvis i prinsippnoten, ut på de relevante notene for at brukerne enklere skal se sammenhengen mellom relevante regnskapsprinsipper, informasjon om estimatusikkerhet og selskapets resultater og finansielle stilling.

Noen har også forsøkt å styrke linken til øvrig kommunikasjon fra ledelsen, for å hjelpe brukeren til å forstå hva ledelsen fokuserer på og mener er viktig, enten ved å ta inn ledelseskommentarer direkte i årsregnskapet, eller ved å henvise til informasjon som ligger utenfor årsregnskapet.

Praksiseksempel 1.17 Effektiv kommunikasjon

Orkla ASA har søkt å gjøre informasjonen mer tilgjengelig for leseren ved å samle informasjon om regnskapsprinsipper, estimatusikkerhet og informasjon om de relevante resultat og balansepostene for et område i én note, som i note 20 nedenfor. Noten viser også hvordan man ved å være bevisst på oppsettet og gjennom bruk av virkemidler som tekstbokser og farger kan systematisere informasjonen, samt trekke oppmerksomheten mot informasjon ledelsen mener er sentral for forståelsen av temaet.

Regnskapsprinsipper

Varige driftsmidler omfatter eiendom, anlegg og utstyr som er beregnet for produksjon, levering av varer eller administrative formål, og som har varig levetid. Disse balanseføres til kost fratrukket eventuelle akkumulerte av- og nedskrivninger. Utgifter til løpende vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres som driftskostnader, mens større periodiske vedlikehold og utskiftninger eller forbedringer tillegges driftsmidlenes kostpris. Driftsmidler med ubegrenset levetid avskrives ikke (tomt og lignende), mens andre driftsmidler avskrives lineært over utnyttbar levetid. Utrangeringsverdi hensyntas (gjelder spesielt for eiendommer), og avskrivningsplanen

gjennomgås årlig. Dersom det finnes indikasjoner på at et driftsmiddel har falt i verdi, blir driftsmiddelet nedskrevet til gjenvinnbar verdi, dersom denne er lavere enn regnskapsført verdi.

Ved en analyse av virkelig verdi i forbindelse med oppkjøp henføres mer-/mindreverdi til aktuelle eiendeler, slik at disse blir balanseført til konsernets anskaffelseskost. Finansieringsutgifter ved tilvirkning av egne driftsmidler balanseføres, se note 15.

Estimatusikkerhet

Verdsetting av og estimert utnyttbar levetid for varige driftsmidler bygger på fremtidsinformasjon og vil alltid være beheftet med en Viss grad av usikkerhet. Spesielt i en situasjon hvor konsernet planlegger store endringer i produksjonsstruktur og antall produksjonssteder, vil vurderinger knyttet til ulike produksjonsanlegg komme i ekstra fokus. De ulike produksjonsstedene er løpende vurdert ut fra en fortsatt drift tankegang, men i en situasjon hvor endret organisering kan bety at enkelte anlegg vil bli lagt ned eller reorganisert, vil disse vurderingene løpende måtte endres og kan føre til at både mer- og mindreverdi avdekkes. Det vurderes også løpende om klimarisiko kan ha betydning for levetiden for konsernets driftsmidler. Det er vurdert pr. 31. desember 2022 at klimarisiko ikke vil påvirke levetiden for noen av konsernets driftsmidler.

Det ble gjennomført investeringer i varige driftsmidler på 2,7 mrd. kroner i 2022. Det største prosjektet var byggingen av ny kjeksfabrikk i Latvia. Det ble i tillegg foretatt investeringer i økt produksjons- og lagerkapasitet hovedsakelig i Orkla Foods Europe, Orkla Food Ingredients og Orkla Care.

Se note 35 for informasjon om pant og pantstillelser knyttet til konsernets driftsmidler.

Varige driftsmidler

Beløp i mill. NOK	Tomter, bygninger, annen fast eiendom	Maskiner anlegg	Annlegg utførelse	Driftsløsøre, transportmidler, IT-utstyr etc.	Sum
Balansført verdi 1.1.2021	7 302	5 145	1 943	593	14 983
Investeringer	142	592	1 705	137	2 576
Salg/utrangering	(7)	(67)	-	(5)	(79)
Oppkjøp av selskaper	231	206	9	77	523
Overført anlegg under utførelse/ reklassifiseringer	160	503	(1 570)	393	(514) ¹
Nedskrivninger	(5)	(3)	-	(1)	(9)
Avskrivninger	(330)	(823)	-	(245)	(1 398)
Omregningsdifferanser	(103)	(160)	(56)	(29)	(348)
Balansført verdi 31.12.2021	7 390	5 393	2 031	920	15 734
Investeringer	124	438	1 934	165	2 661
Salg/utrangering	(15)	(22)	-	(6)	(43)
Oppkjøp av selskaper	274	244	6	6	530
Salg av selskaper	(46)	(5)	(4)	(1)	(56)
Overført anlegg under utførelse/ reklassifiseringer	723	764	(1 759)	94	(178) ¹
Nedskrivninger	(4)	(27)	-	-	(31)
Avskrivninger	(341)	(897)	(20)	(260)	(1 518)
Omregningsdifferanser	102	79	74	5	260
Balansført verdi 31.12.2022	8 207	5 967	2 262	923	17 359
Opprinnelig kost 1.1.2022	13 001	17 460	2 031	3 072	35 564
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(5 611)	(12 067)	-	(2 152)	(19 830)
Balansført verdi 1.1.2022	7 390	5 393	2 031	920	15 734
Opprinnelig kost 31.12.2022	14 071	19 138	2 264	3 309	38 782
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(5 864)	(13 171)	(2)	(2 386)	(21 423)
Balansført verdi 31.12.2022	8 207	5 967	2 262	923	17 359
Lineære avskrivninger	2-4 %	5-15 %	-	15-25 %	
				IT-utstyr: 16-33 %	

Kilde: Orkla ASA, Årsrapport 2022, note 20.

1.4.9 Alternative Performance Measures (APM) og bruk av mellomresultater i årsregnskapet

Det er få bestemmelser under IFRS som direkte regulerer formatet på de primære regnskapsoppstillingene. Enkelte regnskapslinjer er obligatoriske, men kun i de tilfeller de er vesentlige. Selskapene er derfor i stor grad overlatt til å bruke skjønn i vurderingen av om det er nødvendig å inkludere ytterligere regnskapslinjer eller mellomresultater for å bidra til at brukerne av regnskapet enklere skal kunne forstå selskapets resultater og finansielle stilling. Mange selskaper velger derfor å inkludere regnskapslinjer eller mellomresultater som ikke er definert under IFRS, ofte benevnt *alternative resultatmål* som er en oversettelse av *Alternative Performance Measures* (APM). Ledelsen i et selskap kan for eksempel velge å presentere resultatstørrelser justert for effekter av engangshendelser, noe som kan være nyttig informasjon for investorer og analytikere som ønsker å estimere fremtidig inntjening og kontantstrømmer.

Selv om APM-er ofte bidrar med nyttig informasjon, har brukere av regnskapene og regulatoriske myndigheter også kritisert bruken av APM-er. Som følge av manglende regulering av bruken av APM-er har praksis vært uensartet, og informasjonen har derfor ikke vært sammenlignbar med andre selskaper. Det har blitt hevdet at ledelsen kan ha insentiver til å justere for effekter som påvirker resultatet negativt slik at det justerte resultatet er høyere enn sammenlignbart IFRS-resultat, og praksis har vist at justerte resultattall gjennomgående er høyere enn sammenlignbare IFRS-resultat.⁷

IASB arbeider for tiden med kravsetting for bruk av APM-er i regnskapet. En forutsetning for at APM-er og justerte resultater skal gi relevant informasjon til brukerne av regnskapet, er uansett at justeringer gjøres på en transparent og tydelig måte, herunder at misvisende terminologi og benevnelser ikke benyttes, slik at regnskapsbrukeren forstår hvilke justeringer som gjøres og hvorfor justeringene faktisk bidrar til økt resultatkvalitet.

Alternative resultatmål utenfor regnskapet

I tillegg til økt bruk av APM-er og justerte resultater i regnskapet, er det også vanlig å presentere APM-er utenfor selve regnskapet, det vil si i annen kommunikasjon med markedet. Den samme kritikken mot bruken av APM-er gjør seg gjeldende når informasjonen presenteres utenfor regnskapet.

---

⁷ «Børsnoterte foretaks regnskapspraksis» av Bueide, Hansen og Kvifte. Publisert i Revisjon og Regnskap nr. 7/2016.

Regulatoriske myndigheter har derfor hatt stort fokus på bruken av APM-er de seneste årene, og *European Securities and Markets Authority* (ESMA) har publisert retningslinjer⁸ for bruk og utarbeidelse av APM-er med virkning for regulert informasjon og prospekter. Retningslinjene gjelder altså ikke for APM-er som presenteres i årsregnskapet.

Finanstilsynet publiserte i 2017 og 2018 to rapporter om norske selskapers bruk av alternative resultatmål⁹, og har siden kontrollert enkeltselskapers APM-bruk med påfølgende publisering av selskapskontrollene.

For selskaper som benytter APM-er i sin kommunikasjon med markedet, gir ESMA og Finanstilsynets publikasjoner, rapporter og selskaps-spesifikke brev nyttig veiledning for bruk og utarbeidelse av APM-er.

1.4.10 Oppdelt eller parallelloppsett

Etter norsk regnskapslov består et morselskaps årsregnskap både av selskapsregnskap og konsernregnskap. Disse kan presenteres som to adskilte regnskap (oppdelt oppsett) eller i parallelloppsett. Med parallelloppsett menes oppsett hvor tall for både konsernet og morselskapet presenteres i samme oppstilling for henholdsvis resultatregnskap, balanse, egenkapitaloppstilling og kontantstrømoppstilling. Notene blir da oftest presentert slik at hver av dem inneholder informasjon om både selskaps- og konsernregnskap, eller at man først presenterer konsernnotene for så å presentere selskapsnotene. Også ved bruk av oppdelt oppsett er det vanlig å presentere begge regnskapene i samme årsrapport – med konsernregnskapet først og så selskapsregnskapet.

Hva som er hensiktsmessig oppsett for regnskapsoppstillingene må vurderes i hvert tilfelle. Dersom informasjonen om morselskapet ikke er vesentlig for å forstå konsernets økonomiske stilling og resultat, kan det være hensiktsmessig å velge oppdelt oppsett.

---

⁸ ESMA Guidelines on Alternative Performance Measures. ESMA oktober 2015, med etterfølgende «Questions and answers».

⁹ Tematilsyn om alternative resultatmål. Finanstilsynet oktober 2017. Kontroll av noterte foretaks etterlevelse av retningslinjer – alternative resultatmål. Finanstilsynet november 2018.

Praksiseksempel 1.18 Resultatregnskap i parallelloppsett.

Et eksempel på et regnskap med parallelloppsett av resultatregnskapet.

RESULTATREGNSKAP Beløp i MNOK

MORSELSKAP			KONSERN		
2021	2022		NOTER	2022	2021
Driftsinntekter:					
2 101,8	3 748,7	Trafikkinntekter	4,5	4 947,8	2 922,9
3 800,0	0,0	Tilskudd fra staten	4,5	0,0	3 800,0
2 412,1	5 328,4	Andre driftsinntekter	4,5	5 470,7	2 591,3
8 313,9	9 077,1	Sum driftsinntekter		10 418,5	9 314,1
Driftskostnader:					
154,4	159,7	Varekostnader	4	214,1	204,8
2 159,6	2 179,7	Lønn og andre personalkostnader	4,6	3 681,0	3 562,7
2 889,5	3 878,9	Andre driftskostnader	4,7	3 454,8	2 586,9
5 203,5	6 218,2	Sum driftskostnader		7 350,0	6 354,5
3 110,5	2 859,0	Driftsresultat før av- og nedskrivninger (EBITDA)		3 068,5	2 959,7
2 039,9	2 102,8	Av- og nedskrivninger	10,11,13	2 258,7	2 196,6
1 070,6	756,2	Driftsresultat		809,8	763,1
732,6	1 039,5	Finansinntekter	8	370,6	95,3
1 229,8	681,5	Finanskostnader	8,11,20	628,4	590,3
-497,2	358,0	Netto finansinntekt/-kostnad		-257,9	-494,9
573,4	1 114,2	Resultat før skattekostnad		551,9	268,2
138,5	110,6	Skattekostnad	9	125,0	60,1
434,9	1 003,6	Årsresultat		426,9	208,1
Tilordnet:					
434,9	1 003,6	Aksjonær		426,9	208,1

Kilde: Avinor, Årsrapport 2022, side 92